

Jaarverslag 2009

RAI Holding B.V.

**INSPIRING
PEOPLE**

AMSTERDAM RAI

Kerngegevens	4
Bericht van de Raad van Commissarissen	5
Verslag van de Directie	6
Belangrijkste ontwikkelingen in 2009	6
RAI Convention Centre	7
Organisatie en medewerkers	9
Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	11
Activiteiten in 2009	13
Door Amsterdam RAI Exhibitions georganiseerde beurzen	13
Verhuur aan derden	16
Overige activiteiten	18
Amsterdam RAI Catering	18
RAI Hotel & Travel Service (RHTS)	18
Activiteiten van deelnemingen	19
RAI Langfords	19
MECC Maastricht	19
CTICC Cape Town	20
Risico's en risicobeheersing	21
Financiële resultaten en vooruitzichten	24
Jaarrekening	26
Overige gegevens	42

Financiële gegevens

(x € 1mln)

	2009	2008	2007	2006	2005
Resultaten:					
Omzet	108,1	123,5	127,8	116,1	107,8
Bedrijfsresultaat*)	4,4	10,9	12,5	12,9	12,3
Nettoresultaat*)	0,2	5,3	7,3	9,4	7,4
Groepsvermogen	70,9	72,6	69,2	62,8	54,2
Balansotaal	210,6	206,7	183,6	165,3	161,2
Voorzieningen	4,1	2,9	2,8	3,2	3
Netto-investeringen**)	17,8	38,6	22,2	10,4	12,3
Ratio's:					
Bedrijfsresultaat in % van de omzet	4,1%	8,8%	9,8%	11,1%	11,4%
Solvabiliteit	33,7%	35,1%	37,7%	38,0%	33,6%
Liquiditeit	0,4	0,6	0,6	0,7	0,8
*) inclusief resultaat verkoop deelnemingen					
**) gebouwen, installaties en inventaris					
Productie					
Totaal aantal evenementen	573	473	614	506	492
Totaal bezoekers	1.833.741	1.380.414	1.888.987	1.539.353	1.991.703
Uitsplitsing per type evenement					
Beurzen door RAI georganiseerd	12	13	14	16	16
Bezoekers	660.761	459.721	899.034	464.720	975.215
Beurzen derden	41	50	47	44	41
Bezoekers	498.115	551.985	596.729	569.459	615.735
Internationale congressen	22	29	29	27	31
Bezoekers	39.393	36.641	51.347	111.730	64.942
Nationale congressen	21	29	27	19	16
Bezoekers	14.850	34.550	25.643	18.745	11.105
Voorstellingen	159	89	87	94	92
Bezoekers	198.755	108.092	87.035	107.458	93.814
Overige evenementen	318	263	410	306	296
Bezoekers	421.867	189.425	229.199	267.241	230.262

Bericht van de Raad van Commissarissen

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2009 van RAI Holding B.V. is gecontroleerd door BDO Audit & Assurance B.V. en van een goedkeurende accountantsverklaring voorzien. Wij stellen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor de jaarrekening 2009 conform de aangeboden stukken zonder voorbehoud vast te stellen. Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal de aandeelhouders tevens verzocht worden de directie decharge te verlenen voor haar bestuur en de Raad van Commissarissen decharge te verlenen voor haar toezicht.

Gezien de bescheiden omvang van het resultaat stellen wij de aandeelhouders voor de winst over 2009 toe te voegen aan de overige reserves. De komende jaren (boekjaren 2010 t/m 2012) verwacht de directie, conform de afspraken die hierover met de aandeelhouders zijn gemaakt, dividend uit te keren.

In het afgelopen jaar heeft de Raad vier maal vergaderd. In deze vergaderingen is aandacht besteed aan de algemene gang van zaken van de onderneming. Met name is veel gesproken over de ontwikkeling van de financiële resultaten tegen de achtergrond van de economische crisis en de maatregelen die Amsterdam RAI B.V. heeft genomen om de gevolgen op korte en langere termijn te beperken. Daarnaast heeft de voorzitter van de Raad hierover elk kwartaal met de directie voortgangsgesprekken gevoerd en hebben leden van de Raad vergaderingen bijgewoond van de Ondernemingsraad. Het Audit Committee uit de Raad is vier keer bijeengekomen.

Ook heeft de Raad in een bespreking, zonder aanwezigheid van de directie, een zelfevaluatie uitgevoerd. De nevenfuncties van de leden van de Raad zijn getoetst in het kader van de corporate governance en worden bijgehouden in een register. Met betrekking tot de vervulling van een bestaande vacature in de Raad is actief gezocht naar een geschikte kandidaat. De gezamenlijke honorering van de leden van de Raad is vermeld in de jaarrekening.

De door de economische crisis plotseling sterk verslechterde internationale marktomstandigheden hebben het afgelopen jaar van de RAI het uiterste gevergd om goed te blijven presteren. De RAI werd extra hard geraakt omdat juist in 2009 twee belangrijke eigen tweejaarlijkse beurzen, de AutoRAI en de BedrijfsautoRAI, op de agenda stonden. Voor de AutoRAI zijn extra investeringen gedaan om deze in een sterk gewijzigde formule toch doorgang te laten vinden en van de BedrijfsautoRAI is geheel afgezien.

Dat de onderneming er niettemin in is geslaagd een positief resultaat te halen, is allereerst te danken aan de tijdigheid en de omvang van de genomen kostenbesparende maatregelen; het management is met de voorbereidingen daarvan reeds het derde kwartaal van 2008 gestart. Daarnaast hebben een aantal boven verwachting succesvolle evenementen (zoals de Huishoudbeurs), het commerciële elan van de onderneming en de aantrekkingskracht van RAI Elicium ertoe bijgedragen dat 2009 positief is afgesloten. Wij complimenteren en danken management en medewerkers voor deze mooie prestatie.

Amsterdam, 22 maart 2010

Raad van Commissarissen RAI Holding B.V.

Drs. H.C.R. van de Coolwijk (voorzitter)

F.I.M. Houterman

Prof. dr. A.J.M. Roobeek

Dr. ir. J.R. Vermeulen

Belangrijkste ontwikkelingen

- **Beperkte omzetzaling.** In 2009 heeft RAI Holding B.V. een netto-omzet behaald van € 108,2 miljoen, 12,4% lager dan de € 123,5 miljoen in 2008. Wordt het effect van het in het geheel niet doorgaan van de BedrijfsautoRAI 2009 buiten beschouwing gelaten dan is ondanks de zware economische omstandigheden sprake van een beperkte omzetzaling van 4,7%.
- **Kostenniveau fors omlaag, nettowinst nipt positief.** In 2009 zijn de kosten met 8% gedaald tot € 103,8 miljoen. Deze kostendaling is vooral te danken aan het pakket kostenbesparende maatregelen waartoe in november 2008 is besloten en dat vooral effect had op de personeelskosten, de inzet van adviseurs en de inkoopcontracten. De kosten werden opwaarts beïnvloed door onder meer hogere afschrijvingen en extra kosten om de AutoRAI in een gewijzigde formule doorgang te laten vinden. Het bedrijfsresultaat kwam uit op € 4,4 miljoen (2008: € 10,9 miljoen). Na aftrek van rentelasten en belastingen bedroeg de nettowinst € 199.000 (2008: € 5,3 miljoen).
- **Amsterdam RAI toont wendbaarheid en vitaliteit.** Dat Amsterdam RAI er in geslaagd is onder de zeer moeilijke economische omstandigheden van 2009 zwarte cijfers te schrijven, toont de financiële wendbaarheid en commerciële vitaliteit van de onderneming. Behalve dat direct ingrijpende kostenmaatregelen werden getroffen was de situatie voor management en medewerkers een extra aansporing om concepten te ontwikkelen die de kosten van beursdeelname terugbrengen en het rendement ervan aanwijsbaar verhogen. Verder is Amsterdam RAI er ondanks de crisis in geslaagd tijdens 2009 nog een aantal nieuwe evenementen binnen te halen.
- **In totaal zijn in 2009 in het RAI-complex 12 eigen evenementen en 561 evenementen door derden georganiseerd.** Twee daarvan hadden een extra feestelijk tintje: de 50^e editie van Jumping Amsterdam en de 25^e editie van Art Amsterdam. Deze werden door Koningin Beatrix bezocht respectievelijk geopend.
- **RAI Elicium officieel in gebruik genomen.** Op dinsdag 29 september 2009 heeft Z.K.H. de Prins van Oranje het RAI Elicium officieel geopend. De toevoeging van het Elicium aan het bestaande complex was het belangrijkste element in het vijfjarenplan om het Convention Centre van Amsterdam RAI een hoogwaardige uitstraling te geven en zo 'de leukste, innovatieve, internationale compact venue van Europa' te worden. Met de extra congres- en vergaderzalen van het Elicium, waarbij ook de flexkantoren kunnen worden ingezet, kan Amsterdam RAI zich nu ook in aantal zalen 'het grootste congrescentrum van Europa' noemen.
- **Duurzaam ondernemen.** Nadat Amsterdam RAI in 2008 als eerste beurs- en congrescentrum in Europa voldeed aan de eisen van de Green Globe, heeft het in 2009 de zilveren status van Green Globe ontvangen. Amsterdam RAI is het eerste Convention Centre in Europa dat voor de tweede keer in successie voldoet aan de eisen van Green Globe. In vergelijking met 2008 heeft Amsterdam RAI zich volgens de Green Globe rapportage duidelijk verder ontwikkeld. Verschillende indicatoren, zoals waterverbruik en afvalproductie lagen in 2009 zelfs boven het 'best practice' niveau van gecertificeerde beurs- en congrescentra. Ook op andere vlakken werden aansprekende resultaten behaald.
- **Expertise inzetten.** Op 30 juni 2010 loopt het huidige managementcontract van Amsterdam RAI voor het Cape Town International Convention Centre (CTICC) in Zuid-Afrika af. In de afgelopen acht jaar is op succesvolle wijze de opstart en uitbouw van het CTICC verzorgd. Met de moedermaatschappij van het CTICC is een ondersteuningsovereenkomst tot juni 2012 afgesloten, waardoor Amsterdam RAI betrokken blijft bij het CTICC. Amsterdam RAI onderzoekt verder de mogelijkheden om haar expertise ook elders in de wereld op vergelijkbare, rendabele wijze te kunnen inzetten.
- **Vooruitzichten.** Voor 2010 en volgende jaren is van belang dat Amsterdam RAI kan bouwen op een aantal succesvolle internationale beurstitels, een goed gevulde orderportefeuille met evenementen van derden en de nu al gebleken extra aantrekkingskracht vanwege het Elicium. Voor 2010 staan naast de jaarlijkse beurzen, waaronder de Huishoudbeurs, drie internationale beurzen op de agenda die in Amsterdam worden gehouden, te weten Intertraffic, ISSA/INTERCLEAN en METS. Verder is de RAI het podium voor een groot aantal beurzen en congressen van derden.

RAI Convention Centre

Amsterdam RAI beschikt over 12 multifunctionele hallen met in totaal bijna 90.000 m² vloeroppervlakte, een congres- en theaterzaal met 1.750 stoelen, een grote zaal in het Elicium (geschikt als expositie- en congresruimte voor maximaal 2.500 personen of voor galadiners tot maximaal 1.200 personen), 31 hoogkwalitatieve congreszalen, 35 vergaderzalen en vier overdekte parkeergarages met in totaal 3.000 parkeerplaatsen. RAI Elicium biedt de mogelijkheid door plaatsing van extra tussenwanden het totaal aantal vergaderzalen uit te breiden tot 47 en bij tijdelijk gebruik van de flexkantoren tot meer dan 125 vergaderzalen. Daarnaast is een deel van de buitenruimte geschikt voor plaatsing van tijdelijke paviljoens. In aantal zalen is Amsterdam RAI het grootste congrescentrum van Europa.

Strategisch uitgangspunt

De strategie van Amsterdam RAI is erop gericht het bestaande terrein van 23 hectare flexibel en intensief te gebruiken om zoveel mogelijk netto verhuurbare vierkante meters te creëren. Dit is gerealiseerd door uitbreiding met het Elicium, waarbij ook de kantoren in de hoogbouw binnen 24 uur kunnen worden ingezet als congresruimte, en zal verder gestalte krijgen door het flexibel inzetbaar maken van andere ruimten in de gebouwen en op het buitenterrein. Op langere termijn kunnen ook nieuw te bouwen aanvullende faciliteiten, waaronder een hotel, hierin een rol spelen.

Bouwwerkzaamheden afgerond

De bouw van het Elicium, het nieuwe, gezichtsbepalende gebouw aan de voorzijde van het RAI-complex, is in 2009 voorspoedig en zonder overlast verlopen en afgerond. Inmiddels zijn ook de ruwbouwwerkzaamheden aan het ondergrondse metrostation afgerond. Begin 2010 wordt het plein aan de voorzijde van het complex, boven het metrostation, in overleg met het stadsdeel ingericht tot een plein met veel allure, passend bij de internationale uitstraling van de RAI. Dit plein heeft flexibele (groen)voorzieningen zodat het tijdens de op- en afbouw van beurzen kan worden gebruikt voor logistieke activiteiten en tijdens de beurzen voor tijdelijke paviljoens en parkeren. Ten behoeve van de tijdelijke paviljoens is een ondergrondse infrastructuur aangelegd.

Met de inrichting van het congresplein komt aan een periode van 5,5 jaar intensieve bouwwerkzaamheden en bouwverkeer een einde. Gedurende deze periode zijn de bouwers, de RAI en de gemeente er in goede onderlinge samenwerking in geslaagd de overlast voor de omgeving en voor de bezoekers van de talloze evenementen die in die jaren zijn gehouden, tot een minimum te beperken.

RAI Elicium officieel in gebruik genomen

Nadat de grote zaal van het Elicium al in september 2008 tijdelijk in gebruik was genomen voor het evenement IBC, is deze vanaf de Horecava in januari 2009 definitief in gebruik genomen. Het volledige gebouw, inclusief de hoogbouw met kantoorverdiepingen, is in de zomer van 2009 opgeleverd en op dinsdag 29 september 2009 officieel geopend door Z.K.H. de Prins van Oranje. De belangstelling vanuit de markt voor het gebruik van het Elicium is groter dan werd verwacht, terwijl tegelijkertijd de variëteit van gebruikstoepassingen door organisatoren verrassend te noemen is.

De voor eigen gebruik bestemde bovenste vier kantoorverdiepingen in het Elicium worden in maart 2010 in gebruik genomen.

ICT-faciliteiten

Gezien het belang van hoogwaardige, up-to-date ICT-faciliteiten is Amsterdam RAI het afgelopen (crisis)jaar hoge prioriteit blijven geven aan verdere vernieuwingen en verbeteringen op dit gebied. Het betreft onder meer de verdere implementatie van het Event Business Management Systeem (EBMS) en Sharepoint 2007.

EBMS biedt de mogelijkheid per evenement het hele bedrijfsproces geïntegreerd te verwerken en organisatoren proactief te ondersteunen. Sharepoint 2007 is het onderliggend systeem voor de websites dat inmiddels voor alle beurzensites wordt gebruikt. Daarnaast zijn de nieuwe site van RAI Theater en de interne opleidingssite in Sharepoint ontwikkeld.

De vraag naar teamsites voor interne samenwerking groeit, met als ultiem voorbeeld de paperless workflow die voor RAI Hotel & Travel Service is ingericht. Behalve een veel efficiëntere werkwijze worden hiermee op jaarbasis veel printkosten bespaard.

De klant staat centraal in het ICT-beleid. Ook het afgelopen jaar is de infrastructuur ten behoeve van de organisatoren en exposanten in het complex verder ontwikkeld. Door de inzet van een eigen, kleinschalig telefonisch service center, voornamelijk met eigen personeel bemenst, is de IBC 2009 qua ICT vlekkeloos en kostenefficiënt verlopen.

Voor de AutoRAI is een draadloos lead generation systeem voor exposanten ontwikkeld om de leads direct vast te kunnen leggen.

Om hoge investeringen in verouderde analoge telefonie voor het Elicium te vermijden is in 2009 een nieuwe VoIP telefooncentrale in gebruik genomen. In 2010 zal VoIP RAI-breed worden uitgerold.

Voordelig reizen met openbaar vervoer van en naar de RAI

De RAI is met het openbaar vervoer (OV) uitstekend bereikbaar en tracht daarom vooral bij publieksevenementen zoveel mogelijk bezoekers ertoe over te halen daarvan gebruik te maken. Daartoe is in 2008 een samenwerking gestart met de NS en het gemeentelijk vervoerbedrijf GVB in Amsterdam. Bij twee beurzen, Aquatech 2008 en HISWA 2009, is de wenselijkheid en haalbaarheid van het aanbod van voordelig reizen met het OV bij beursbezoekers getest. Vanwege de goede ervaringen en de zeer positieve uitkomsten heeft Amsterdam RAI besloten deze regeling voort te zetten. Voordelig reizen met het OV wordt voor alle door Amsterdam RAI zelf georganiseerde beurzen geïntroduceerd en daarnaast zoveel mogelijk gepromoot bij evenementen van derden.

Overleg over extra parkeergarage

Voor de internationale congressen – één van de speerpunten in de strategie van Amsterdam RAI die ook voor de stad als geheel van groot belang zijn – is een eigen parkeercapaciteit van 4.000 plaatsen een minimaal vereiste. Thans beschikt de RAI over bijna 3.000 plaatsen. Met de gemeente Amsterdam wordt overlegd over de mogelijkheden om op het gebied een extra parkeergarage te ontwikkelen die de capaciteit tot de gewenste 4.000 aanvult.

Overeenstemming met gemeente over nieuwe opzet vergunningen

De RAI zelf en externe organisatoren van evenementen in de RAI kunnen te maken krijgen met gemiddeld 20 soorten vergunningen om een evenement te realiseren. Het verkrijgen van deze vergunningen is een tijdrovende zaak, voor de RAI maar ook voor de gemeente. Om dit vergunningenproces te structureren en inhoudelijk meer fundament te geven, hebben Amsterdam RAI en de gemeente Amsterdam overeenstemming bereikt over een '1 evenementbeschikking'. In deze nieuwe opzet wordt Amsterdam RAI als eerste private onderneming in Nederland gecertificeerd om zelf volgens vaste protocollen de diverse vergunningen te verstrekken en de controles te verrichten. De nieuwe regeling, die begin 2010 is ingegaan, zal de klantvriendelijkheid aanzienlijk vergroten en geeft Amsterdam RAI meer zekerheid ten aanzien van het minimaliseren van risico's.

Ontwikkeling RAI-hotel

Nadat de Stadsdeelraad Zuider-Amstel in 2008 met een positief project-uitvoeringsbesluit de weg had vrijgemaakt voor het verkrijgen van de definitieve vergunningen voor de bouw van een eigen hotel aan de achterkant van het RAI-complex (nabij het Beatrixpark en de haven) zijn de plannen in 2009 verder uitgewerkt. Dit betrof onder meer de routing van verkeer van en naar het toekomstige hotel. Verdere voorbereiding en projectplanning zijn afhankelijk van de uitwerking met een derde partij die de hotelexploitatie voor zijn rekening neemt en van de financiering.

Organisatie en medewerkers

Het succes van Amsterdam RAI wordt in hoge mate bepaald door de deskundigheid, het gastheerschap en de inzet van de medewerkers.

Begin oktober 2008, toen de internationale financiële en economische crisis vrij plotseling verder verdiepte, werd duidelijk dat de crisis forse gevolgen zou hebben voor Amsterdam RAI. Dit heeft geleid tot een pakket kostenbeperkende maatregelen die in 2009 effect sorteerden.

Gevolgen van de economische crisis voor de organisatie

Voor wat betreft de medewerkers waren de maatregelen, via een aangescherpte autorisatieprocedure, gericht op sterke beperking van het uitzetten en vervullen van vacatures, verlenging van (tijdelijke) contracten en het inhuren van uitzendkrachten en overige externen. Mede doordat circa 20% van het personeelsbestand flexibel was ingevuld, kon de onderneming relatief snel haar kostenniveau aanpassen aan de verslechterde omstandigheden.

'Personele bezetting' was derhalve het belangrijkste HR-issue van 2009 en heeft behalve tot een sterke vermindering van het aantal ingehuurd krachten ook geleid tot een vermindering van het vaste medewerkersbestand met bijna 10%. Daarnaast zijn de regelingen voor ADV-dagen en voor vakantiedagen aangescherpt. Medewerkers werden opgeroepen hun 'oude' tegoed met 25% te verminderen en alle 'nieuwe' dagen van 2009 volledig op te nemen. Uiteraard stelden al deze maatregelen extra eisen aan het management voor wat betreft het inplannen en benutten van hun capaciteit, zowel voor wat betreft de vaste als de flexibele medewerkers.

Bredere inzetbaarheid

Gezien de bijzondere situatie heeft Amsterdam RAI bij haar medewerkers een beroep gedaan op een 'bredere inzetbaarheid'. Dit betekent dat in situaties dat evenementen, projecten of anderszins werkzaamheden wegvielen, van de medewerkers werd gevraagd ook inzetbaar te zijn voor andere voorkomende werkzaamheden op gelijkwaardig niveau, zodat kosten voor externe inhuur zoveel mogelijk werden voorkomen. Veel medewerkers hebben hier positief op gereageerd. In sommige gevallen heeft dit ertoe geleid dat medewerkers blijvend of gedurende langere tijd (bijvoorbeeld zes maanden) een andere baan vervulden.

Opleiding en ontwikkeling

Mede gezien de bijzondere omstandigheden zijn het afgelopen jaar verschillende initiatieven ondernomen om op het gebied van opleiding en ontwikkeling meer gebruik te maken van intern beschikbare kennis (onder het motto 'ontwikkeling door uitwisseling') en de medewerkers te ondersteunen bij het zelf ontplooiën van acties om zich kwalitatief verder te verbeteren. Dit gebeurde onder meer door het organiseren van workshops en door de ontwikkeling van de RAI Ontwikkelingsportal waar medewerkers zich onder meer kunnen testen, waar kennislinks worden aangeboden en informatie wordt gegeven over de workshops. Voorbeelden van deze intern opgezette workshops zijn de 'Sales training', de training 'Gastvrijheid', in samenwerking met de Projectgroep Welcome van de Amsterdamse Alliantie, en de interne training 'Passie voor Beurzen en Evenementen'; deze laatste wordt ondersteund door Universiteit Nyenrode. Verder heeft één van de commissarissen, prof. Roobeek, de masterclass 'De opmars van de nieuwe generatie en het nieuwe werken' gegeven. Al deze initiatieven vallen samen met het gekozen beleid om de verantwoordelijkheid voor opleiding en ontwikkeling meer bij de medewerker zelf te leggen en dit te bespreken in de gesprekken behorend bij de Beoordeling en Ontwikkelingscyclus.

Binding met nieuwe en tijdelijke medewerkers

De afgelopen jaren zijn programma's ontwikkeld om de introductie van nieuwe vaste en tijdelijke medewerkers te verbeteren en te structureren. Ook zijn initiatieven ontplooid om de binding met uitzendkrachten te verbeteren. Zo is het afgelopen jaar een pool uitzendkrachten geselecteerd die binnen Amsterdam RAI een vast aanspreekpunt hebben en waarvoor ook informele bijeenkomsten worden georganiseerd waardoor ze zich meer bij de RAI betrokken voelen.

Om sollicitanten, nieuwe medewerkers en uitzendkrachten sneller en beter vertrouwd te maken met de activiteiten van de RAI zijn het afgelopen jaar digitale magazines ontwikkeld met informatie en testen om de opgedane kennis te toetsen.

Aandacht voor diversiteit

In 2008 was de werkgroep 'Vrouwen naar de top' opgericht om de mogelijkheden hiertoe binnen Amsterdam RAI te onderzoeken. Deze werkgroep heeft de directie geadviseerd proactief aan de slag te gaan om meer diversiteit te krijgen op het niveau van management en directie. Dit advies is in 2009 uitgewerkt in een actieplan dat als uitgangspunt heeft dat 'het diversiteitsbeleid van Amsterdam RAI een productiever, professioneler en aantrekkelijker organisatie en werkgever maakt'. Daartoe is een concrete doelstelling geformuleerd waaraan Amsterdam RAI zich heeft gecommitteerd middels ondertekening van het Charter Talent naar de Top.

De man-vrouw verdeling was bij Amsterdam RAI (inclusief RAI Catering) ultimo 2009: 212 (53%) man en 193 (47%) vrouw. Op managementniveau (1e en 2e echelon) is deze verhouding 76%-24%. Van de zes mensen die deel uitmaken van het bestuur van de onderneming (twee directieleden en vier commissarissen) is één commissaris vrouw. Bij RAI Langfords werkten ultimo 2009 30 mannen en 11 vrouwen, en bij MECC 34 mannen en 34 vrouwen.

'Meester-gezel' project

In het afgelopen jaar is in samenwerking met onderwijsinstellingen succesvol invulling gegeven aan het eind 2008 gestarte 'meester-gezel' project waarbij Amsterdam RAI laatstejaars VMBO/MBO-ers met een (basis) technische opleiding de mogelijkheid geeft stage te lopen bij de Technische Dienst of bij RAI Catering.

Medewerkers van de RAI zijn hiertoe als 'Leermeester' gecertificeerd. Het doel is deze jongeren binnen het bedrijf een contract aan te bieden.

Arbeidsomstandigheden

Sinds 2009 maken de Arbo-activiteiten deel uit van de nieuwe afdeling Kwaliteit, Arbo-Veiligheid, Milieu (KAM) & Vergunningen. Ook het afgelopen jaar zijn risico-inventarisaties uitgevoerd die in overleg met de verantwoordelijke managers hebben geleid tot het ontwikkelen van plannen van aanpak om situaties verder te verbeteren.

Extra prioriteit kreeg het project 'Veilig werken' dat gericht is op het creëren van een veiliger werkomgeving binnen de RAI. Hiertoe is in 2009 onder andere een nieuwe inventarisatie uitgevoerd op alle verplichte veiligheidsopleidingen en persoonlijke beschermingsmiddelen. Elke afdeling verzorgde deze onderwerpen vroeger zelf, maar door een RAI-brede opzet en een integrale aanbesteding bleken meerdere voordelen te behalen. Tevens is een aanzet gemaakt voor een nieuw handboek Veilig werken. Uit dit handboek zal een top-10 van veiligheidsregels worden samengesteld die in verschillende talen beschikbaar komt.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage bedroeg in 2009 4,66% (2008: 4,12%).

De dreiging van de Mexicaanse griepepidemie, waar tegelijkertijd een groot aantal medewerkers door getroffen zou kunnen worden, heeft Amsterdam RAI aangezet tot verschillende extra, met name op hygiëne gerichte preventieve maatregelen. Ook zijn draaiboeken ontwikkeld die in de toekomst gebruikt zouden kunnen worden bij epidemieën en calamiteiten.

Aantal medewerkers

Eind 2009 bedroeg het aantal vaste medewerkers uitgedrukt in fte's 468,6 (2008: 513,3). Dit aantal kan als volgt worden uitgesplitst:

• Amsterdam RAI B.V.	303,6	(2008: 330,6)
• Amsterdam RAI Catering B.V.	64,9	(2008: 66,0)
• RAI Langfords B.V.	39,3	(2008: 50,4)
• MECC B.V.	60,8	(2008: 66,3)

Voor de komende jaren verwachten wij een stabiel of licht groeiend bestand aan vaste medewerkers en, dankzij de groei van de internationale evenementen, een toename van de indirecte werkgelegenheid.

RAI OndernemingsRaad

De OndernemingsRaad heeft in het afgelopen jaar acht keer vergaderd. In het overleg met de directie is onder meer uitvoerig aandacht besteed aan

- de vanwege de crisis genomen besparingsmaatregelen
- de nieuwe medezeggenschapsstructuur (een structuur is opgezet waarbij het OR-werk efficiënter plaatsvindt en er meer medewerkers bij worden betrokken)
- het diversiteitsbeleid (met name gericht op een betere verdeling van mannen en vrouwen over functies in het management)
- de pensioenregeling voor niet-actieve medewerkers
- de aangescherpte ADV-regeling en de afbouw van vakantiedagen
- het arbeidsomstandighedenbeleid
- Periodiek Medisch Onderzoek (is eind 2009 van start gegaan)
- de regeling inzake werken na het 65ste jaar
- ontwikkelingen arbeidsvoorwaarden.

De Ondernemingsraad kent een zittingstermijn van vier jaar waarbij om de twee jaar de helft van de leden aftreedt. Eind augustus hebben reguliere verkiezingen plaatsgevonden. Alle afgetreden leden stelden zich weer herkiesbaar.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

In de rijke historie van Amsterdam RAI zijn zakelijke beslissingen nooit op puur bedrijfseconomische gronden genomen. Het maatschappelijke belang voor de stad en de regio is altijd nadrukkelijk meegewogen. In deze tijd van duurzaam investeren in de toekomst, spelen ook sociale en ecologische overwegingen een belangrijke rol. Amsterdam RAI streeft daarom naar het creëren van duurzame waarde in een veilige, gezonde en milieuvriendelijke omgeving voor medewerkers, gebruikers en belanghebbenden van het gebouw.

Amsterdam RAI heeft dit uitgangspunt vertaald naar een actueel MVO-beleid met de ambitie om in de congres- en evenementenindustrie in Europa koploper te zijn op het gebied van duurzaamheid. Dit beleid wordt binnen de RAI breed gedragen, onder meer door medewerkers die zich vrijwillig hebben opgegeven als MVO-ambassadeur.

Continue aandacht

De uitvoering van het MVO-beleid leidde ook in 2009 tot continue aandacht voor:

- het bevorderen van een duurzaam inkoopbeleid met als resultaat dat 25% van de aan Amsterdam RAI geleverde producten en diensten groen is
- het ontwikkelen en promoten van een groen beurspakket door voor alles wat in het kader van een beursevenement wordt aangeboden ook een duurzaam alternatief beschikbaar te hebben
- maatregelen om de afvalstromen en het verbruik van energie, water en papier te verminderen, waarbij overigens ook kostenvermindering een aantrekkelijk aspect is
- innovatieve parkeer- en mobiliteitsmaatregelen om de overlast van de verschillende vervoersstromen rond het gebouw voor het milieu en de buurt te minimaliseren.

Specifieke investeringen en MVO-activiteiten in 2009

In het afgelopen jaar leidde de uitvoering van het MVO-beleid tot een aantal specifieke investeringen en maatregelen:

- De investering in een afvalverwerkingsinstallatie voor het voedsel- en keukenafval van RAI Catering. Dit levert besparing op in energie voor koeling en in het aantal afvaltransporten (ongeveer 70% minder). Het afval wordt bovendien omgezet in biogas en compost. In de nabije toekomst zal het worden omgezet in elektriciteit die als groene energie kan worden teruggeleverd aan de RAI.
- De investering in twee energiebesparende warmte-koudeopslag (WKO's) installaties ten behoeve van de energievoorziening van het Elicium. Eerder was al geïnvesteerd in een WKO voor het RAI-theater. Deze installaties voor thermische opslag leveren ten opzichte van de gangbare installaties een energiebesparing op van circa 80%. Ook is het afgelopen jaar geïnvesteerd in energiezuinige lampen.
- Daarnaast zijn vele maatregelen genomen om gas en elektriciteit te besparen onder meer door het tijdelijk afsluiten van hallen en garages en het per werkruimte bedienen van de verlichting zodat alleen ruimten worden verlicht die daadwerkelijk gebruikt worden.
- De plaatsing op parkeergarage P7 van een moss-sedum dak. Dit type dak heeft een isolerende, dus energiebesparende werking en bevordert het 'groene gevoel'.
- De keuze voor FSC print- en kopieerpapier (FSC staat voor Forest Steward Council en is het bekendste keurmerk voor milieuvriendelijk papier) en de overgang naar dubbelzijdig printen waardoor circa 30% minder A4-papier wordt verbruikt.

Maatschappelijke betrokkenheid

Verder biedt Amsterdam RAI laatstejaars VMBO/MBO'ers met een (basis) technische opleiding de mogelijkheid om stage te lopen bij de Technische Dienst en daar een vak te leren. Ze worden opgeleid door medewerkers die als 'Leermeester' zijn gecertificeerd. Dit betekent dat de stage wordt afgesloten met een gecertificeerd diploma. Het doel is deze jongeren binnen het bedrijf een contract aan te bieden. In september 2008 is de eerste leerling gestart.

Al vijf jaar ondersteunen Amsterdam RAI en haar medewerkers AMREF Flying Doctors en de Stichting Steun Emma Kinderziekenhuis AMC in een constructieve en inspirerende samenwerking. Voor de Stichting is het afgelopen jaar een promotiefilm gemaakt waarin bedrijven wordt gevraagd bij te dragen aan de verbouwingen van het Emma Kinderziekenhuis om het beste kinderkiekenhuis ter wereld te worden. Deze film is naar alle relaties van de RAI gestuurd en zal ook via de Stichting en haar partners in Nederland worden verspreid.

Zilveren status Green Globe

Met het in 2009 behalen van de prestigieuze zilveren status van Green Globe is Amsterdam RAI het eerste convention centre in Europa dat voor de tweede keer in successie voldoet aan de eisen van Green Globe. Dankzij het zilveren keurmerk van de Green Globe neemt Amsterdam RAI in de Europese MICE-markt (Meetings, Incentives, Conventions & Exhibitions) een leidende positie in op het gebied van duurzaam ondernemen. In 2008 behaalde Amsterdam RAI de bronzen status van dit internationale

keurmerk waarmee de organisatie zich officieel een Green Globe Benchmarked Company mocht noemen. In vergelijking met de eerste benchmark heeft Amsterdam RAI zich volgens de Green Globe rapportage duidelijk verder ontwikkeld. De indicatoren voor waterverbruik, afvalproductie, papierkeuze en biologische schoonmaakmiddelen liggen in 2009 zelfs boven het Best Practice-niveau van andere gecertificeerde beurs- en congrescentra. Ook op andere vlakken werden aansprekende resultaten behaald.

AEO Excellence Award en Green Key

Amsterdam RAI heeft tijdens de vijftiende verkiezing van de AEO Excellence Awards in juni 2009 in Londen de 'Sustainable Initiative of the Year Award' gewonnen voor haar MVO-beleid. De AEO (Association of Exhibition Organisers) kent de Excellence Awards jaarlijks toe aan bedrijven die een bijzondere bijdrage hebben geleverd aan de beursindustrie. Eerder kreeg Amsterdam RAI de gouden Green Key voor haar congrescentrum. De Green Key (voorheen Milieubarometer) is het internationale keurmerk voor bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche.

Activiteiten in 2009

In 2009 zijn in het RAI-complex in totaal 573 evenementen georganiseerd die ruim 1,8 miljoen (2008: 1,4 miljoen) bezoekers trokken. Hiervan kwamen er circa 660.000 voor door Amsterdam RAI georganiseerde beurzen en circa 1.180.000 voor door derden georganiseerde evenementen. Het aantal exposanten kwam in 2009 uit op 12.660 (2008: 17.446, 2007: 13.853).

Effect van de crisis op de beurzen

Door de in 2008 ingezette economische crisis is in het beursprogramma 2009 van Amsterdam RAI alleen de BedrijfsautoRAI niet doorgedaan. In een aantal gevallen heeft de crisis ook geleid tot verminderde deelname van exposanten en lagere bezoekersaantallen. Dit was voor Amsterdam RAI een extra aansporing om voor organisatoren en exposanten proactief vernieuwende concepten te blijven ontwikkelen die de kosten verlagen en het beursrendement verhogen. Een bijzonder voorbeeld daarvan was de AutoRAI. Door een sterk gewijzigd beursconcept en een geldelijke investering van Amsterdam RAI kwamen de kosten voor de exposanten uit de zwaar getroffen autowereld 75% lager uit. Hierdoor besloten veel partijen toch tot deelname en werd de AutoRAI ook voor de toekomst zeker gesteld.

Gelukkig waren er in dit crisisjaar ook evenementen die tegen de verwachting in juist (veel) meer bezoekers trokken. Dat gold onder meer voor de door Amsterdam RAI Exhibitions georganiseerde Huishoudbeurs en Art Amsterdam. Ook een aantal door derden georganiseerde evenementen boekten meevallende bezoekersaantallen.

Door Amsterdam RAI Exhibitions georganiseerde beurzen

Binnen Amsterdam RAI is de divisie Exhibitions verantwoordelijk voor de exploitatie en ontwikkeling van eigen beurstitels. Met een portfolio vol A-merken is Amsterdam RAI Exhibitions de matchmaker tussen bezoeker en exposant. Het betreft publieksbeurzen, nationale vakbeurzen en internationale vakbeurzen. Deze laatste worden zowel in Amsterdam als buiten Nederland georganiseerd.

Activiteiten binnen elf domeinen

De activiteiten van RAI Exhibitions worden geclusterd rond markten en marktsegmenten om er voor te zorgen dat Amsterdam RAI op de hoogte is van alle trends en ontwikkelingen in de markt. Daartoe zijn elf domeinen benoemd: automotive, bouw & beveiliging, food, kunst, lifestyle, maritiem, professionele schoonmaak, remanufacturing, verkeers-technologie, watersport en watertechnologie.

In totaal circa 30 beurzen

Toegewijde teams met professionals zijn binnen deze domeinen verantwoordelijk voor zo'n 30 internationale en nationale consumenten- en vakbeurzen (jaarlijks dan wel tweejaarlijks), ondersteund door een wereldwijd kantoren- en agentennetwerk. Het gaat om tien nationale beurzen, vijf beurzen in de automotive sector en 15 internationaal gerichte beurzen. Vanuit thuisbasis Amsterdam worden - in partnerships met brancheorganisaties, vakbladen en marktleaders - de beursformules verder ontwikkeld en sommige daarvan wereldwijd geëxporteerd.

De beurzen AutoRAI, de AutovakRAI, de BedrijfsautoRAI en de FietsVAK worden georganiseerd door Amsterdam RAI onder auspiciën van de RAI Vereniging.

Teams ondersteund door sectorspecifieke ICT-systemen

In het afgelopen jaar is de ingebruikname van het Event Business Management Systeem (EBMS) afgerond. EBMS is specifiek voor de sector ontwikkeld en biedt de mogelijkheid per evenement het hele bedrijfsproces geïntegreerd te verwerken. Ook Sharepoint 2007, een onderliggend systeem voor websites, wordt nu voor alle beursites gebruikt.

ExpoJaarprijzen 2009

De Nationale ExpoJaarprijs is dé nationale erkenning voor zowel de meest succesvolle beursconcepten als de meest succesvolle beursdeelnames. Bij de uitreiking van de Nationale ExpoJaarprijzen 2009 in het eigen Elicium, was Amsterdam RAI met Art Amsterdam de winnaar in de categorie Beste beurs- of eventconcept business-to-consumer. De jury prees de RAI om tegen de markt in durf te tonen, door te kiezen voor solotentoonstellingen. De Koninklijke Landmacht was met haar deelname aan de Huishoudbeurs winnaar in de categorie Beste beurs- of eventdeelname business-to-consumer. Doorslaggevend voor de jury was het 'out-of-the-box denken' dat het defensieonderdeel met haar beursdeelname heeft getoond.

Publieksbeurzen

In 2009 heeft Amsterdam RAI vijf publieksbeurzen georganiseerd: de 64e editie van de Huishoudbeurs, de Negenmaandenbeurs, de AutoRAI, de HISWA en Art Amsterdam.

De Huishoudbeurs heeft in 2009 alle verwachtingen overtroffen. Het evenement stond in het teken van 'Bubbels' en trok in totaal ruim 286.500 bezoekers, ruim 52.000 meer dan in het voorafgaande jaar en het hoogste bezoekersaantal in tien jaar. Ook voor de exposanten waren de negen beursdagen van 'het grootste vriendinnenfeest van Nederland' een groot succes. In 2010 staat het themaplein van de Huishoudbeurs in het teken van 'BONT'. Daarmee wordt getoond hoe werelds de Nederlandse vrouw van nu is en hoe Nederland nog altijd wordt verrijkt door invloeden van andere culturen.

Ook de Negenmaandenbeurs, die tijdens de laatste vijf beursdagen tegelijkertijd met de Huishoudbeurs plaatsvond, verliep meer dan voorspoedig.

Mede vanwege de economische crisis, die vooral de automotieve sector zwaar heeft geraakt, is voor de AutoRAI op initiatief van Amsterdam RAI gekozen voor een vernieuwende en voor de exposanten sterk kostenbesparende aanpak. Dit hield in dat exposanten een scherp geprijsd all-in pakket afnamen, waarbij onder meer stand en catering waren inbegrepen. AutoRAI 2009 kon daardoor doorgang vinden in een opzet waarbij de auto's niet meer per merk maar per hal met vergelijkbare auto's van verschillende merken werden geëxposeerd. Deze nieuwe aanpak geeft de bezoeker meer overzicht zodat het makkelijker is auto's te vergelijken. Om de beleving van de bezoekers te versterken waren er in een aparte hal dagelijks spectaculaire autoshow's, waar voor het eerst in de geschiedenis van de beurs auto's over de beursvloer reden, en waren er diverse buitenactiviteiten. Circa 214.000 mensen brachten een bezoek aan de AutoRAI 2009, waarmee het gezien de economische omstandigheden en de sterk teruggelopen autoverkopen, toch een geslaagd evenement was.

De in maart gehouden HISWA 2009 trok weliswaar minder bezoekers (ruim 50.000 tegen bijna 60.000 in het voorgaande jaar) maar deze bezoekers investeerden volop in boten en nautische accessoires. Daarmee gaf de watersportbeurs, als graadmeter voor de hele branche, een positief signaal af voor het verdere vaarseizoen. De daling in bezoekersaantal was geheel in lijn met wat andere watersportbeurzen in Nederland en in het buitenland sinds oktober 2008 lieten zien, maar heeft geen enkele afbreuk gedaan aan het succesvolle commerciële verloop van deze beurs. Onder de 329 exposanten die op de HISWA ruim 620 boten en duizenden producten tentoonstelden, heerste dan ook een zeer positieve stemming. In alle segmenten die op de beurs vertegenwoordigd waren, werden goede zaken gedaan.

Art Amsterdam heeft in 2009 een recordaantal van circa 24.000 bezoekers getrokken, bijna 9.000 meer dan in 2008. De 146 deelnemende galerieën toonden alle schilderijen, fotografie, beelden, video's of installaties van één kunstenaar. Deze opzet (een solotentoonstelling per galerie) werd gewaardeerd door de bezoekers, en pakte bovendien gunstig uit voor de galeriehouders die over het algemeen goed hebben verkocht. De complete top van de Nederlandse galeriewereld was aanwezig.

Nationale vakbeurzen

De portefeuille nationale vakbeurzen van RAI Exhibitions bestaat momenteel uit tien titels die vrijwel alle de afgelopen jaren zijn gerevitaliseerd. In 2009 heeft RAI Exhibitions in totaal vier nationale vakbeurzen georganiseerd, te weten Horecava, AutovakRAI, FietsVAK en Safety & Security Amsterdam.

De in begin 2009 gehouden Horecava stond in het teken van innovaties en trends en is, ondanks de crisis, succesvol verlopen. Uit onderzoek onder bezoekende horecaondernemers en andere beslissers bleek dat velen het belangrijk vonden zich te oriënteren op extra kansen voor hun bedrijf door te investeren in vernieuwing, ondanks of misschien wel juist vanwege de economische crisis. De 549 exposanten op de Horecava waren onverwacht positief over de investeringsbereidheid van de bezoekers en er zijn gedurende de vier beursdagen goede zaken gedaan.

AutovakRAI was succesvol voor zowel bezoekers als exposanten. De investeringsbereidheid op de beurs was groter dan verwacht en het all-in concept werd gewaardeerd, evenals de niet gesegmenteerde opzet. Het evenement trok ruim 19.000 bezoekers.

De in het Autotron in Rosmalen georganiseerde FietsVAK 2009 trok 74 exposanten en 4.243 bezoekers, een groei van 9% ten opzichte van de vorige editie. FietsVAK is het nationale platform voor professionals uit de branche, de enige vakbeurs in zijn soort en dé ontmoetingsplaats voor de Nederlandse en Belgische vakhandel. Opvallend was ook de toename van het aantal bezoekers uit België. De trends die het meest in het oog sprongen waren de aandacht voor design en de groei van het E-bike segment.

Op de tweede editie van Safety & Security Amsterdam (SSA) toonden exposanten een compleet aanbod van de markt. Onder de ruim 8.100 bezoekers (een lichte stijging ten opzichte van de 7.700 bezoekers in 2007) was meer dan 70% eind- of medebeslisser. Daarmee is het evenement uitgegroeid tot hét nationale platform voor de beveiligings- en (brand)veiligheidsbranche.

Internationale vakbeurzen

In vier sectoren is Amsterdam RAI wereldmarktleider met internationale beurstitels: water (met de beurs Aquatech, en het congres Aquaterra), professioneel schoonmaakonderhoud (ISSA/INTERCLEAN), verkeers-technologie (Intertraffic) en in de sector van toeleveranciers op het gebied van watersport (METS, inclusief het Superyacht Pavilion).

Als spin-off van Aquatech organiseert Amsterdam RAI tweejaarlijks het forum Aquaterra, dat zich positioneert als wereldforum voor problematiek in kustgebieden en rivierdelta's.

Verder heeft Amsterdam RAI internationaal een vooraanstaande positie in de sector automotive met internationale beurzen als de BedrijfsautoRAI en met de ReMaTec, een beurs op het gebied van remanufacturing die nu ook buiten de automotive sector actief is.

De beurzen Aquatech, ISSA/INTERCLEAN en Intertraffic worden door Amsterdam RAI ook in andere landen, zowel in als buiten Europa georganiseerd.

In 2009 heeft RAI Exhibitions in het eigen complex in Amsterdam drie internationale evenementen georganiseerd: Aquaterra en de beurzen METS, inclusief het Superyacht Pavilion, en ReMaTec. De verslechtering van de marktomstandigheden in de bedrijfsautosector had tot gevolg dat in overleg met alle betrokkenen in de sector is besloten de in 2009 in Amsterdam geplande BedrijfsautoRAI geen doorgang te laten vinden.

De driedaagse conferentie Aquaterra 2009 in Amsterdam RAI trok meer dan 550 topexperts uit de hele wereld die discussieerden over de wijze waarop voor de grootste delta's van de wereld een duurzame toekomst kan worden gerealiseerd. De deelnemers aan de conferentie brachten een slotverklaring uit die een belangrijk agendapunt was op het later in Stockholm gehouden vijfde World Water Forum.

METS 2009, met het Superyacht Pavilion, liet zien dat de sector veel vertrouwen heeft in de toegevoegde waarde van deze beurs. Hoewel het ook voor de toeleveranciers in de watersportsector een moeilijk jaar was, steeg het aantal exposanten naar 1.141 (2008: 1.103) en bleef het aantal bezoekers op hetzelfde niveau (circa 18.500). Het sentiment onder exposanten en bezoekers was verrassend positief.

De beurs ReMaTec 2009, trok ruim 1.700 professionele bezoekers uit 49 landen. De thematiek past in een tijd waarin kostenbesparing prioriteit heeft en aan het op duurzame, milieuvriendelijke manier opnieuw gebruiken van producten steeds meer belang wordt gehecht.

Buiten Nederland heeft Amsterdam RAI in 2009 zes internationale beurzen georganiseerd, te weten Aquatech in China en de VS, ISSA/INTERCLEAN in Polen en de VS en Intertraffic in Turkije en China.

Beide in 2009 georganiseerde edities van Aquatech bewezen opnieuw de positie van Aquatech als meest toonaangevend vakevenement ter wereld op het gebied van proces-, drink- en afvalwatertechnologie. Het beursprogramma bood in alle gevallen een compleet overzicht van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van waterbehandeling, transport & opslag, procescontrole & -automatisering en 'point of use'. De beurzen werden bezocht door professionals uit alle segmenten van de watersector en trokken beslisser en beleidsmakers, specialisten en managers die in de uitvoering actief zijn. Met name de in China (Shanghai) georganiseerde beurs vertoonde ten opzichte van de vorige editie een sterke groei: 43% meer exposanten (397), 40% meer verhuurde meters en 24% meer bezoekers.

De vierde editie van de in Polen (Warschau) georganiseerde, op Centraal- en Midden-Europa gerichte ISSA/INTERCLEAN was eveneens succesvol. Het evenement trok meer dan 180 exposanten uit 25 landen die hun producten en diensten presenteerden aan ruim 2.800 professionele bezoekers uit de gehele regio.

Ook voor Intertraffic gold dat de beide in 2009 georganiseerde edities de leidende rol bevestigden als beurs op het gebied van de infrastructuur, verkeersmanagement, veiligheid en parkeren. Vooral de op de regio's Eurazië en het Midden-Oosten gerichte vijfde editie van Intertraffic in Turkije (Istanbul) was zeer succesvol met 142 exposanten uit 21 landen en bijna 3.700 bezoekers (50% meer dan in het voorgaande jaar) uit meer dan 160 landen.

Omzet

De totale omzet van RAI Exhibitions kwam in 2009 uit op € 35,0 miljoen, 22,6% lager dan in 2008 en 15,2% lager dan in het qua beursprogramma vergelijkbare jaar 2007.

Verhuur aan derden

Naast de eigen beurstitels faciliteert Amsterdam RAI evenementen van derden. Het gaat om beurzen, congressen, corporate events en andere events die in de hallen en het congrescentrum worden georganiseerd. Het multifunctionele congrescentrum wordt tevens verhuurd als RAI Theater voor theaterproducties. Binnen Amsterdam RAI is Convention Centre verantwoordelijk voor de verhuuractiviteiten.

Beurzen en congressen

In het afgelopen jaar zijn in de ruimten van Amsterdam RAI door derden 84 beurzen en congressen georganiseerd. Daaronder ook een aantal grote wetenschappelijke internationale congressen.

De in september 2009 gehouden International Broadcasting Convention (IBC), de internationale vakbeurs op het gebied van media, video en broadcasting, trok ruim 1.000 exposanten en 45.000 bezoekers uit 140 landen. Daarmee bleef het aantal bezoekers slechts 8,6% achter bij het recordjaar 2008, wat gezien de economische crisis een goed resultaat was. De conferentie werd opgeluisterd door enkele markante hoofdsprekers en de beurs bracht opnieuw bijna alle grote producenten van de hele wereld samen met bijna alle grote beslissers. De bezoekers waren onverdeeld positief over de IBC 2009.

Horti Fair 2009 was met 740 deelnemers compacter dan voorgaande edities. De Horti Fair trok ruim 34.000 vakbezoekers uit zo'n 100 landen. Tweederde van de bezoekers aan de Horti Fair 2009 was als (mede)beslissers betrokken bij de aanschaf van op de beurs geëxposeerde producten en diensten. Opvallend was het hoge aantal buitenlandse delegaties met hoogwaardige, koopkrachtige ondernemers. Officiële delegaties uit onder meer Saudi Arabië, Turkije, Brazilië en Duitsland waren enthousiast over het beursaanbod.

De 23^e editie van pAn Amsterdam, de eigentijdse kunst- en antiekbeurs brak met bijna 42.000 bezoekers alle records. Opvallend veel vertegenwoordigers van musea bezochten pAn Amsterdam. Ook het deelnemersaantal van 135 was hoger dan in het voorgaande jaar.

De eind 2009 gehouden Miljonair Fair (inmiddels de achtste editie) trok veel publiciteit, mede dankzij de spectaculaire opening door Sarah Ferguson, Duchess of York, voorafgaand aan de fameuze VIP night. Het evenement trok, net als het voorgaande jaar, ruim 49.000 bezoekers.

Verder werden het afgelopen jaar onder meer de volgende internationale wetenschappelijke congressen gehouden:

- het 20th Anniversary Congress of the European Society for Paediatric Urology, waaraan 780 specialisten deelnamen
- het 17th Congress of the European Society of Ophthalmology (SOE) met meer dan 4.000 deelnemers
- het 17th European Congress on Obesity met ruim 2.200 deelnemers
- de 71st EAGE Conference & Exhibition incorporating SPE EUROPEC 2009, een associatie geoscientists and engineers met 5.000 bezoekers
- en de 25th Annual Meeting of the European Society of Human Reproduction and Embryology (ESHRE) met meer dan 8.000 participanten.

Ook Nederlandse wetenschappelijke verenigingen en specialisten wisten de RAI te vinden, met onder andere de Nederlandse OK dagen, de Traumadagen, het tweedaagse wetenschappelijk congres van de Nederlandse Vereniging voor Orthopedische traumatologie en de Nederlandse Vereniging voor traumatologie, en het symposium Trombose en de toekomst van de Trombosestichting Nederland.

Voor de komende jaren staan er belangrijke evenementen in de agenda, waaronder in 2010 de Sibos, het 17^e World Congress On Information Technology, de belangrijkste ICT conferentie ter wereld, en in 2011 de 25th Gastech Conference and Exhibition.

Overige evenementen

Ook in 2009 werden in de RAI door verschillende bedrijven (waaronder het Amerikaanse farmaciebedrijf Wyeth) corporate events georganiseerd. Op het gebied van sport was Amsterdam RAI opnieuw gastheer van onder meer Jumping Amsterdam en het Nationaal Sportgala van NOS en NOC*NSF.

Een onverwacht en met veel publiciteit omgeven project betrof eind 2009 de grootscheepse vaccinatie van kinderen tegen de Mexicaanse griep. De GGD Amsterdam had hiervoor als locatie Amsterdam RAI uitgekozen omdat het in staat was dit project voor een groot aantal kinderen in zeer korte termijn te faciliteren, en vanwege de ligging, de goede bereikbaarheid en de parkeerfaciliteiten. De perfecte en sympathieke uitvoering heeft de GGD en Amsterdam RAI veel positieve reacties opgeleverd.

RAI theater

De grote zaal van het RAI Congrescentrum kan in zeer korte tijd worden getransformeerd in een sfeervolle verlichte theaterzaal met de nieuwste audiovisuele technologie. RAI theater biedt hier een programma dat de grootste nationale en internationale producties omvat. Het RAI theater telt 1.750 zitplaatsen en is gemakkelijk bereikbaar met openbaar vervoer en met de auto. Parkeren is nooit een probleem dank zij de inpandige garage van de RAI direct onder het theater.

In 2009 bood RAI theater in totaal 155 shows die bijna 200.000 bezoekers trokken. Daarmee was het voor het theater een succesvol jaar wat niet in de laatste plaats te danken was aan de musical 'Ciske de Rat' die gedurende drie maanden avond aan avond een goede bezetting had. Een unicum in de geschiedenis van RAI theater. Andere succesvolle musicals waren 'Joseph and the Technical Dreamcoat' en 'Disney's High School Musical'. In november waren er spraakmakende optredens van K3 met de succeshit 'Mamasé' waarbij wederom is gebleken dat het RAI theater zeer geschikt is voor kinderproducties. De traditie van 'klassiek ballet met kerst' is dit jaar helaas een keer overgeslagen maar RAI theater was verheugd met de terugkeer van de Blues Brothers in de kerstperiode nadat deze ook in oktober al hadden opgetreden.

In juni 2009 is een nieuwe website van RAI theater live gegaan. Dankzij de samenwerking met Paylogic en afspraken met producenten, kunnen de bezoekers voor alle voorstellingen kaarten kopen via de website. Ruim de helft van de gasten reserveerde van tevoren via de website. Sinds de zomer van 2009 zijn voor alle voorstellingen ook kaarten te koop in alle Primera winkels in Nederland.

Strand Zuid en de Zuidpool

Strand Zuid is al vijf jaar een innovatief stadsstrand aan de achterzijde van het RAI-complex dat veel mensen trekt. In de wintermaanden wordt het door de pachter onder de naam Zuidpool getransformeerd in een winterse omgeving.

In de zomerse maanden hebben Strand Zuid en het daarbij gelegen strandpaviljoen Party Beach in 2009 weer veel bezoekers en feestelijke evenementen getrokken.

De pachter heeft in oktober 2009 Strand Zuid voor het eerst getransformeerd in een witte winterwereld: Zuidpool. In een sfeervolle omgeving, met onder meer een schaatsbaan, kunnen hier bedrijfs- en (huwelijks)feesten of diners plaatsvinden. Zuidpool is op woensdagmiddag en in de weekends voor iedereen opengesteld. De belangstelling en de reacties op de eerste Zuidpool waren positief.

Omzet

De totale omzet uit verhuur aan derden kwam in 2009 uit op € 26,4 miljoen (2008: € 23,7 miljoen).

Overige activiteiten

Amsterdam RAI Catering

In de operatie van Amsterdam RAI Catering neemt conceptontwikkeling, met name voor internationale beurzen en voor grote evenementen van derden, een belangrijke plaats in. Amsterdam RAI Catering kan zelf de uitvoering verzorgen dan wel externe gespecialiseerde partijen inhuren. In alle gevallen voert Amsterdam RAI Catering de regie over de uitvoering.

2009 was voor Amsterdam RAI Catering een uitstekend jaar. Dat is onder meer te danken aan het succes van een aantal publieksevenementen, de betrokkenheid bij de nieuwe opzet van de AutoRAI (gebaseerd op een all-in dienstverlening aan exposanten waar ook catering onderdeel van was) en een aantal corporate events. Bovendien heeft het Elicium al in het eerste jaar bewezen dat Amsterdam RAI Catering een unieke faciliteit heeft gekregen om grootschalige galadiners, feesten en andere cateringevenementen te organiseren.

Voor Amsterdam RAI Catering geldt bij uitstek dat voor de kwaliteit van de dienstverlening, naast uitstekende faciliteiten, de inbreng van de medewerkers doorslaggevend is. Door extra opleidingen voor eigen en flexmedewerkers is de afgelopen jaren al een kwaliteitsslag gemaakt. In 2009 is extra aandacht besteed aan de betrokkenheid van de flexmedewerkers door een pool 'vaste' uitzendkrachten te selecteren die binnen de RAI een vast aanspreekpunt hebben en waarvoor ook informele bijeenkomsten worden georganiseerd. Ook het digitale flexmagazine draagt bij aan de binding met deze medewerkers die belangrijk zijn voor het goed opvangen van de piekbehoeften.

In het kader van de bredere inzetbaarheid van de medewerkers hebben nogal wat RAI-medewerkers zich als 'Catering Assistent' aangemeld om bij een aantal evenementen te assisteren in de voorbereiding en uitvoering. Dit geslaagde project heeft bijgedragen aan de kostenbeheersing maar heeft daarnaast, door een beter onderling begrip voor de aard en zwaarte van het werk, het groepsgevoel versterkt.

Amsterdam RAI Catering hecht de laatste jaren steeds meer waarde aan duurzaamheid en herkomst van de producten.

Ook in 2009 is weer een aantal 'groene' vernieuwingen doorgevoerd:

- de vestiging in de Europahal van Wagamama, een Japanse noodlebar
- de inzet van Fair Food Company met de verkoop van biologische producten
- de toevoeging van een 'fair food' menu aan het Banqueting Book
- de overeenkomst met Earth Water voor alle waterzuilen.

Onder de naam 'Hartverwarmend Amsterdam' introduceert Amsterdam RAI Catering tijdens de begin 2010 gehouden Horecava een bijzonder Amsterdams lunchmenu. De ingrediënten zijn afkomstig van ambachtelijke, kleine producenten uit de regio zoals Stadskwekerij Osdorp en de Geitenboerderij uit het Amsterdamse bos.

Amsterdam RAI Catering wil hiermee laten zien dat ook een verstedelijkt gebied mooie (biologische) producten en ingrediënten kan bieden.

RAI Hotel & Travel Service

Voor bezoekers van (meestal internationale) evenementen verzorgt RAI Hotel & Travel Service (RHTS) hotelreserveringen en aanvullende diensten zoals autohuur, transfers, excursies en het boeken van vluchten naar en van Amsterdam.

Voor RAI Hotel & Travel Service (RHTS) waren de gevolgen van de crisis in 2009 duidelijk voelbaar, een extra aanleiding om te focussen op serviceverlening en proactieve sales. De trend was dat standhouders en andere groepen met minder personen en korter naar de beurs kwamen. In tegenstelling tot voorgaande jaren werden er voor en na een evenement nauwelijks extra dagen geboekt. Daarnaast bevatte de kalender van het afgelopen jaar minder grote internationale evenementen dan in het voorgaande, zeer succesvolle jaar en was er een sterke toename van concurrerende online aanbieders.

RHTS verzorgde uiteindelijk in 2009 voor 85 evenementen circa 30.000 boekingen met ruim 100.000 kamervernachtingen. Gezien de kalender van het afgelopen jaar (met enkele maanden zonder internationale evenementen) is dit een goede prestatie. Door de integratie met de afdeling Special Events van Amsterdam RAI en een intensieve samenwerking met Zuidas Travel, de nieuwe partner voor (groeps)vluchten, is RHTS inmiddels in staat meer totaalpakketten aan te bieden. In 2009 is de efficiency sterk verbeterd door paperless te gaan werken. Op jaarbasis levert dit een besparing op van 250.000 prints.

Activiteiten van deelnemingen

RAI Langfords B.V.

RAI Langfords is als uitgever met in totaal acht vakbladen, inclusief de internetsites, actief in de autobranche, de grafische branche en de horeca. Het betreft de bladen Autokompas, Automotive, Fleetmotive, het Grafisch Weekblad, RematecNews, BOVAGkrant, Proost! en Horeca Entree. Daarnaast verzorgt RAI Langfords projectmatige producties, zoals beurscatalogi en is het betrokken bij de internetsite Jobmotive, een gezamenlijk initiatief van BOVAGkrant, Automotive en RAI Langfords en toonaangevende banensites in de Automotive industrie. RAI Publishing House (RPH), een onderdeel van RAI Langfords, verzorgt onder meer de verkoop en conceptontwikkeling van advertenties ten behoeve van de beursgerelateerde catalogi van Amsterdam RAI.

RAI Langfords heeft een uitermate moeilijk jaar achter de rug. In de sectoren automotive en grafisch is het bedrijf hard getroffen. De advertentie-inkomsten van de bladen in deze sectoren gaven een grote terugval te zien van bijna 25% en onder meer het niet doorgaan van de BedrijfsautoRAI had voor RAI Langfords gevolgen vanwege het wegvallen van een belangrijke beurscatalogus. De abonentinkomsten bleven vrijwel gelijk aan het voorgaande jaar. Een en ander leidde ertoe dat besloten is de titel BW voorlopig stop te zetten, bij andere bladen het aantal verschijningen te verminderen en te bezuinigen op de uitvoering van het drukwerk, oplages en porti. Onvermijdelijk was ook dat ingrijpende bezuinigingen moesten worden doorgevoerd in het personeelsbestand.

RAI Langfords heeft de afgelopen jaren veel energie gestoken in het distribueren van nieuwscontent langs digitale kanalen. In 2009 is een start gemaakt met de voorbereidingen om lezers van deze online nieuwsinformatie ertoe te bewegen om te gaan betalen voor de dienstverlening. Deze marktbenadering zal in 2010 verder over alle titels worden uitgerold.

MECC Maastricht (75%-belang)

Ook MECC Maastricht ondervond het afgelopen jaar de gevolgen van de economische crisis. Die uitten zich vooral in verminderde en versoberde beursdeelnames van MKB-exposanten en achterblijvende zaalverhuur doordat bedrijven bezuinigden op bedrijfsevenementen en relatieontvangsten. Bezoekers aan (vak)beurzen en deelnemers aan (internationale) congressen kwamen bovendien met kleinere delegaties, beperkten de duur van hun bezoek en bezuinigden op uitgaven. Gevolg was dat ook de parkeerinkomsten en de cateringomzet achterbleven. Door sterk te sturen op kosten is MECC Maastricht er desondanks in geslaagd om het jaar met positieve cijfers af te sluiten.

De in eigen beheer georganiseerde vakbeurzen wisten hun positie in de markt te handhaven. De in 2008 ingeslagen weg van product- naar marktgeoriënteerde marktbenadering resulteerde in vernieuwde openingsprogramma's voor de horecabeurzen BBB/EFFF en BKD-Zuid. Hoewel deze beurzen kampten met minder deelnemers groeide het aantal bezoekers. De tweede editie van BKD-Noord was een succes en realiseerde een behoorlijke groei in exposanten en bezoekers.

De consumentenbeurzen InterClassics&Topmobiel en Lentebeurs hadden te maken met aanzienlijk minder bezoekers. Het wegblijven van de bezoekers was voor een belangrijk deel te wijten aan weersomstandigheden. In overleg met de sector is besloten de lancering van het vernieuwde beursconcept WoonMooi uit te stellen tot 2010. Om dezelfde reden is ook de lancering van nieuwe beurstitels op het gebied van 'lifestyle' en 'uitvaart' aangehouden.

De verhuurportefeuille liet een wisselend beeld zien. De doelstellingen voor halverhuur werden behaald maar als gevolg van annuleringen en het achterblijven van de corporate markt bleef de zaalverhuur achter. Het tweedaagse Euregionaal evenement Tech Top, rond het thema Techniek, trok veel publiciteit en zal ook in 2011 en 2013 terugkeren. De 22^e editie van kunstbeurs TEFAF telde een recordaantal kunsthandelaren. Het Davis Cup duel Nederland-Frankrijk dat in het MECC werd gespeeld leverde zowel MECC Maastricht als de stad veel publiciteit op.

In augustus vond het internationale medische topcongres Estro plaats. De hoogwaardige medische congresbeurs European Vasculair Course zorgde voor een bijzondere primeur. Ten tijde van het congres werden vanuit de operatiekamer van het Academisch Ziekenhuis Maastricht 21 live sessies uitgevoerd die middels een glasvezelverbinding in de auditoria van het MECC te volgen waren. Beide congressen zetten MECC Maastricht nog meer op de kaart als hoogwaardig congrescentrum voor de internationale medische sector.

Voor 2010 staan acht eigen titels op het programma die in nauw overleg met de markt aangepast zullen worden aan de eisen van deze tijd. Om dit mogelijk te maken zijn de afdelingen Marketing Communicatie en Exhibitions onder nieuw management samengevoegd. De verhuurportefeuille zal in 2010 een groei laten zien ten opzichte van het afgelopen jaar.

CTICC Cape Town (managementovereenkomst)

Sinds 2002 heeft Amsterdam RAI met de eigenaar van het toen nog in aanbouw zijnde Cape Town International Convention Centre in Zuid-Afrika een managementovereenkomst voor de exploitatie van dit beurs- en congrescentrum.

2009 is voor het Cape Town International Convention Centre onverwacht goed verlopen. Hoewel de economische recessie ook in Zuid-Afrika voelbaar was, was het effect ervan toch niet vergelijkbaar met wat de crisis in Europa en de VS teweeg bracht. Voor het zesde jaar in successie wist het CTICC een beter resultaat te behalen dan oorspronkelijk was begroot. Wel werd merkbaar dat de operatie in Kaapstad meer afhankelijk wordt van boekingen met een soms ultra korte 'lead time'.

In totaal huisvestte het CTICC 629 evenementen, 25% meer dan het jaar daarvoor. Vooral het aantal Speciale Evenementen nam sterk toe (van 25 naar 128). Veel van de Speciale Evenementen waren religieuze bijeenkomsten waarvoor het CTICC tegenwoordig vaak op zondag wordt ingezet. Ook het aantal banquets steeg fors (van 71 naar 90). Verder vonden in het CTICC 34 internationale en 33 nationale congressen plaats, goed voor een totaal van ruim 230.000 congresdeelnemersdagen. Belangrijke congressen waren onder meer het HIV Pathogenesis Treatment congres (5.000 deelnemers) en het Wereld Gyneacologie Congres (8.000 deelnemers). Het meest spectaculaire evenement van het jaar was ongetwijfeld de loting voor de WK, die op 4 december in het CTICC plaats had en in 137 landen live werd uitgezonden.

De bezetting van de tentoonstellingshallen liep als gevolg van de in oppervlakte teruglopende vakbeurzen en tentoonstellingen terug van 59% tot 49%; dit percentage zal in 2009-2010 weer beduidend hoger uitvallen als gevolg van de aan het WK voetbal gerelateerde evenementen.

In september 2009 ontving het CTICC gelijktijdig drie ISO certificaten: ISO 9001 (kwaliteit in serviceverlening), ISO 14001 (milieuvriendelijk opereren) en ISO 18001 (veiligheid en gezondheid op het werk).

Kaapstad staat thans op de 35^e plaats op de ICCA ranking lijst van internationale congresbestemmingen. Helaas is er nog geen voortgang geboekt met een in voorbereiding zijnde uitbreiding van het zeven jaar oude centrum, die noodzakelijk is om de positie van Kaapstad in de congreswereld verder te verbeteren.

De toekomst ziet er voor het CTICC niettemin veelbelovend uit. Zo waren ultimo 2009 voor de komende jaren al 119 internationale congressen geboekt.

Op 30 juni 2010 loopt het bestaande managementcontract van Amsterdam RAI voor het CTICC af. Met de moedermaatschappij van het CTICC is een ondersteuningsovereenkomst tot juni 2012 afgesloten, waardoor Amsterdam RAI betrokken blijft bij het CTICC.

Risico's en risicobeheersing

Amsterdam RAI onderscheidt operationele, financiële alsmede administratieve risico's. Operationele risico's zijn direct verbonden aan de bedrijfsactiviteiten en financiële risico's zijn verbonden aan de ontwikkelingen op de financiële markten. Administratieve risico's hebben betrekking op de manier waarop bij de inrichting van de administratieve organisatie rekening is gehouden met het voorkomen van risico's. Hieronder volgt een beschrijving van de belangrijkste risico's en de specifieke maatregelen om het betrokken risico te beheersen.

Operationele risico's

De belangrijkste parameters die de winstgevendheid van Amsterdam RAI bepalen zijn prijsniveau en bezettingsgraad. Voor de bezettingsgraad wordt jaarlijks voor de komende drie tot vijf jaar een prognose opgesteld die leidend is voor de sales force. Het prijsniveau wordt extern gebenchmarkt en jaarlijks vastgesteld.

In de operationele sfeer loopt Amsterdam RAI financiële risico's in zowel de exploitatie van eigen evenementen en de verhuurbaarheid van ruimten aan derden. Daarnaast leidt de bedrijfsvoering onder meer tot risico's in de sfeer van arbeidsomstandigheden.

Exploitatierisico

Het exploitatierisico van eigen evenementen is gerelateerd aan de belangstelling van exposanten en bezoekers en wordt beïnvloed door economische omstandigheden (zoals in negatieve zin in 2009 toen de BedrijfsautoRAI zelfs geheel werd geannuleerd). Het exploitatierisico wordt beperkt doordat voor elk van de eigen evenementen vaste, gespecialiseerde teams actief zijn die veel kennis van en contacten hebben in de betrokken markten waardoor ze tijdig op de hoogte zijn van alle voor het evenement relevante ontwikkelingen en in staat zijn belangrijke exposanten te laten participeren. Geavanceerde database marketing draagt ertoe bij dat het risico van tegenvallende bezoekersaantallen wordt beperkt.

Risico van verhuurbaarheid

Het risico van verhuurbaarheid van ruimten aan derden wordt eveneens beïnvloed door economische omstandigheden. Gestructureerde en actieve marketing beperkt dit risico. Daarbij speelt ook dat door de investeringen in 'upgrading' van het complex en door de uitbreiding met het RAI Elicium de aantrekkelijkheid van het RAI-complex sterk is toegenomen wat de verhuurbaarheid ten goede is gekomen.

Arbidsomstandigheden

De risico's op het gebied van de arbeidsomstandigheden worden bij Amsterdam RAI, conform de eisen in de Arboret, periodiek geanalyseerd middels een Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E), gevolgd door plannen van aanpak om een 'veilige RAI' te realiseren. De coördinatie van alle risicobeperkende maatregelen op het gebied van arbeidsomstandigheden is ondergebracht bij de afdeling Safety & Security.

Verkeersrisico's

De verkeersstromen ten tijde van de grote publiekevenementen brengen risico's met zich mee die Amsterdam RAI zoveel mogelijk tracht te beperken door het openbaar vervoer te stimuleren (op beursdagen tegen gereduceerd tarief reizen van en naar Amsterdam RAI op vertoon van een combiticket) en door vanaf diverse externe parkeerplaatsen frequente, gratis shuttlebusverbindingen naar de RAI aan te bieden. Daarnaast werkt Amsterdam RAI tijdens beurzen waarbij veel bezoekersverkeer wordt verwacht, met een gedifferentieerd prijstarief. Het beoogde resultaat is het ontmoedigen van autogebruik en, door het parkeren op externe terreinen aantrekkelijker te maken, de verkeersdruk rond het complex te verminderen. Verder worden de risico's beperkt door adequate bewegwijzering op de openbare weg in de omgeving, door instructies aan chauffeurs (taxi's, vrachtwagens, bussen) en door de inzet van verkeersbegeleiders.

In 2009 is Amsterdam RAI begonnen met het 'bufferen' van opbouw- en demontageverkeer. Vrachtautochauffeurs registreren zich op een extern terrein en rijden daarna op afroep naar de werkterrassen om het pand. Ook dit komt de verkeersveiligheid ten goede en het beperkt bovendien de overlast rond de RAI.

Bouwrisico's

Organisatoren en exposanten van evenementen in Amsterdam RAI hebben te maken met aanvragen van evenement-gerelateerde vergunningen bij het Stadsdeel Zuideramstel of bij de Gemeente Amsterdam. Deze aanvragen nemen tijd in beslag en dekken bijvoorbeeld niet alle constructierisico's, die ontstaan bij het neerzetten van tijdelijke installaties en opstallen (stands, paviljoens) die voor evenementen worden ingezet.

Amsterdam RAI, de Gemeente Amsterdam en het Stadsdeel Zuideramstel hebben het afgelopen jaar een convenant voorbereid, waarbij de RAI als eerste private onderneming in Nederland evenementgerelateerde vergunningen mag verstrekken aan organisatoren en exposanten en eigen controles mag verrichten op de verstrekte vergunningen. Hierdoor kan Amsterdam RAI zelf controle uitoefenen op eventuele bouwrisico's.

Overige operationele risico's

- **Legionella**

In 2007 is een beheersplan voor legionella opgesteld en geïmplementeerd. Onderdeel hiervan is het op structurele en regelmatige basis afnemen van monsters die onderzocht worden op legionella. Naar aanleiding van de uitkomsten worden aanpassingen gepleegd in de vorm van omlegging of behandeling van (koud)waterleidingbuizen.

- **Schadelijke stoffen**

Alle schadelijke stoffen zijn geïnventariseerd en conform milieuriichtlijnen Dienst Milieu & Bouwtoezicht opgeslagen in daarvoor gecreëerde en ingerichte locaties. Amsterdam RAI biedt tevens een voorziening waarbij tijdens evenement-gebonden activiteiten derden gevaarlijke stoffen kunnen achterlaten, welke worden afgevoerd door gecertificeerde afvalvervoerders.

- **Hygiëne en voedsel**

Alle levensmiddelenbedrijven in Nederland dienen een aantoonbaar voedselveiligheidssysteem te hanteren op basis van de HACCP principes, conform de *Verordening (EG) nr. 852/2004* inzake levensmiddelenhygiëne. Bedrijven kunnen hiervoor een hygiëncode gebruiken die door een brancheorganisatie is opgesteld en door de overheid goedgekeurd. Amsterdam RAI Catering conformeert zich aan de Hygiëncode voor de Horeca. Vanaf 2005 is deze code toepasbaar gemaakt in een eigen HACCP handboek waarin beheer, controle en evaluatie van de voedselveiligheid voor eigen cateringactiviteiten en concessiehouders is geregeld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een professionele externe organisatie op het gebied van voedselveiligheid.

Financiële risico's

De financiële risico's betreffen de financierbaarheid van de onderneming, het renterisico, het valutarisico, het debiteurenrisico en de systeemrisico's.

Financieringsrisico

Voor de financierbaarheid van de onderneming is het van belang dat Amsterdam RAI een heldere strategie heeft, in staat is gedurende een aantal jaren aaneen winstgevend te zijn en op de balans een gezonde verhouding eigen / vreemd vermogen kan tonen. Van belang is ook dat Amsterdam RAI bij plotseling negatieve omstandigheden zoals de recente crisis, door tijdig in te grijpen in de kosten, kan voorkomen dat de financiële gezondheid van de onderneming kan worden aangetast. Met de bank wordt al vele jaren een open en constructieve relatie onderhouden. In 2016 zal een bedrag van € 25 miljoen moeten worden geherfinancierd. Gezien de huidige en de (volgens het eind 2009 opgestelde lange termijn financieringsplan) verwachte winstgevendheid en solvabiliteit, is deze herfinanciering realiseerbaar.

Renterisico

Het renterisico op de langlopende leningen is voor het grootste gedeelte afgedekt door een renteswap. De rente op de rekening-courant volgt Euribor tarieven; het renterisico daarvan is vanwege de beperktere omvang van deze schuld aanvaardbaar.

Valutarisico

Het merendeel van de omzet wordt gefactureerd en ontvangen in euro's. Wanneer posities ontstaan in vreemde valuta worden deze direct omgewisseld in euro's. In het geval van buitenlandse activiteiten wordt het valutarisico van de omzet voor een deel gecompenseerd door kosten in diezelfde valuta.

Debiteurenrisico

In de algemene voorwaarden is opgenomen dat de in rekening gebrachte huurbedragen voorafgaand aan het evenement betaald dienen te zijn. Vorderingen die tijdens het evenement ontstaan worden zoveel mogelijk direct geïnd. Een online systeem waarborgt dagelijks eventuele achterstanden.

Ultimo 2009 bedroeg de debiteurenstand € 19,8 miljoen; het grootste deel daarvan (€ 11,2 miljoen) heeft betrekking op toekomstige evenementen waarvan het risico van oninbaarheid beperkt is.

Administratieve risico's

De directie is verantwoordelijk voor de opzet, implementatie en werking van de op de bedrijfsactiviteiten van Amsterdam RAI afgestemde interne risicobeheersings- en controlesystemen. De beheersing van financiële risico's begint bij een goede administratieve organisatie, gevolgd door financial control en evaluaties. De directie is zich er evenwel van bewust dat geen enkel risicobeheersings- en controlesysteem kan voorzien in een absolute garantie voor wat betreft het behalen van ondernemingsdoelstellingen en het voorkomen van wezenlijke fouten, verliezen, fraude of het schenden van wetten of regelgeving.

Administratieve organisatie

Amsterdam RAI maakt gebruik van elektronische gegevensverwerking binnen een geautomatiseerd geïntegreerd centraal informatiesysteem waarin de control-functie is verankerd. Amsterdam RAI beoogt de betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsorganisatie en geautomatiseerde gegevensverwerking te garanderen met diverse preventieve en repressieve maatregelen. Deze zijn gericht op het waarborgen van de integriteit, exclusiviteit, beschikbaarheid en controleerbaarheid van de automatische gegevensverwerking en -opslag. De toegang tot het geautomatiseerd informatiesysteem is gerelateerd aan functies. Opdrachten en betalingen vinden boven bepaalde grenzen alleen plaats op basis van het vier-ogen-principe. Dagelijks worden back-ups vervaardigd van de databestanden.

Financial control

Via een adequaat management informatie systeem, wordt maandelijks per activiteit en per project de financiële voortgang gemonitord. Deze actuele gegevens, gecombineerd met de verwachtingen voor de komende vijf kwartalen, resulteren in een zogenaamde Rolling Forecast die per divisie met de directie wordt besproken. Naar aanleiding van deze bespreking kunnen eventueel maatregelen worden genomen om ontwikkelingen bij te sturen. Naast deze Rolling Forecast wordt jaarlijks een Contourennota opgesteld op basis van de verwachtingen voor de komende vijf jaar. Deze nota wordt besproken in de Raad van Commissarissen en vormt de basis voor het lange termijn financieringsplan.

Evaluaties

Planmatig wordt jaarlijks één essentieel proces of procesonderdeel geïdentificeerd en door een procesinhoudelijke externe partij geaudit. Hierbij komen zowel de AO/IB aspecten aan de orde als de commerciële aspecten. Op basis van deze audits worden procesinhoudelijke procedures waar nodig aangepast. Vanwege de zware economische tijden, heeft in 2009 een dergelijke audit eenmalig niet plaatsgevonden.

Jaarlijks beoordeelt de directie de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. De beoordeling ultimo 2009 bevat geen constatering op grond waarvan zou moeten worden geconcludeerd dat de beschrijving van de opzet van de administratieve organisatie en interne beheersing niet voldoet aan de vereisten.

Dit betekent ook dat in dit jaarverslag de wezenlijke risico's zijn beschreven en dat de jaarrekening naar het oordeel van de directie een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst van RAI Holding B.V. en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen.

Financiële resultaten en vooruitzichten

Omzet

RAI Holding B.V. heeft in 2009 een netto-omzet behaald van € 108,2 miljoen, tegenover € 123,5 miljoen in het voorgaande jaar en € 127,8 miljoen in 2007 toen de omzet door een aantal grote, eenmalige evenementen van derden een recordhoogte bereikte. Gezien de economische crisis, en in het bijzonder het niet doorgaan van de BedrijfsautoRAI, is de omzetzijde beperkt gebleven.

De spreiding van de omzet is als volgt (in miljoenen euro's; in % van de omzet):

	2009	%	2008	%	2007	%
Door Amsterdam RAI en MECC georganiseerde beurzen en evenementen	34,1	31,5%	46,64	37,7%	48,4	37,87%
Verhuur aan derden	26,4	24,4%	23,7	19,2%	21,7	16,98%
Uitgeven van vakbladen	5,3	4,9%	6,8	5,5%	6,3	4,93%
RAI Catering	14,1	13,0%	13,6	11,0%	18,7	14,63%
Overige	28,3	26,2%	32,8	26,6%	32,7	25,59%
Totaal	108,2	100,0%	123,5	100,0%	127,8	100,00%

Kosten en afschrijvingen

In 2009 zijn de kosten met 8% gedaald van € 112,7 miljoen naar € 103,8 miljoen. Deze daling is met name te danken aan de ingrijpende, op kostenbesparing gerichte maatregelen die eind 2008 zijn genomen vanwege de economische crisis. Voor wat betreft de personeelskosten waren deze maatregelen, via een aangescherpte autorisatieprocedure, gericht op sterke beperking van het uitzetten en vervullen van vacatures, verlenging van (tijdelijke) contracten en het inhuren van uitzendkrachten en overige externen. De wendbaarheid was te danken aan het feit dat circa 20% van het personeelsbestand flexibel was ingevuld. Verder zijn maatregelen doorgevoerd om de kosten te beperken van onder meer reizen, inzet van adviseurs, procuratie en inkoopcontracten.

De afschrijvingskosten zijn in het afgelopen jaar toegenomen als gevolg van de investeringen die in 2008 zijn gedaan.

Bedrijfsresultaat en winst

Het jaar 2009 is afgesloten met een bedrijfsresultaat van € 4,4 miljoen (2008: € 7,1 miljoen) en een nettowinst van € 199.000 (2008: € 5,3 miljoen). De resultaten van de deelnemingen waren positief, met uitzondering van RAI Langfords B.V.

Investeringen

Bij het uitbreken van de crisis is besloten de investeringen in het RAI-complex in 2009 te beperken tot de afbouw van het Elicium en tot een aantal zaken die voor veiligheid en ARBO absoluut noodzakelijk waren.

In het afgelopen jaar is voor € 17,9 miljoen geïnvesteerd in gebouwen, installaties en inventaris. Daarnaast is € 2,6 miljoen geïnvesteerd in IT-software.

Financiering en rente

De investeringen die in 2009 zijn gedaan, zijn gefinancierd uit de beschikbare kredietfaciliteiten. De rentelasten bedroegen € 4,2 miljoen, een toename van 11,6% ten opzichte van 2008. Deze toename is de resultante van een hoger beroep op bankkrediet. Vanwege een scherp kosten- en cashmanagement zijn de met de bank afgesproken ratio's gehaald, waardoor er geen veranderingen zijn doorgevoerd in de financieringsvoorwaarden.

Voor de financiële ratio's die een rol spelen bij het verstrekken van bankkrediet is het van groot belang geweest dat Amsterdam RAI, door tijdig in te grijpen in de kosten, heeft voorkomen dat de financiële gezondheid van de onderneming zou worden aangetast. Zo komt de solvabiliteit uit op 33,7%, wat als gezond kan worden gekwalificeerd.

Vooruitzichten

Strategie

Amsterdam RAI zal zich de komende jaren blijven inspannen de inhoud van beurzen te versterken en oplossingen ('solutions') te ontwikkelen voor organisatoren en exposanten om het rendement van hun beursdeelname te verhogen. Verder zal Amsterdam RAI zich vooral blijven richten op grote meerdaagse, internationale evenementen en is de strategie erop gericht de sterke nationale evenementen in de eigen portfolio uit te bouwen.

Verwachtingen 2010 en volgende jaren

De goedgevulde agenda – met onder meer drie marktleidende internationale beurzen uit de eigen portefeuille en een aantal grote evenementen van derden – geven steun aan de verwachting dat omzet en resultaat in 2010 belangrijk hoger zullen uitkomen dan in 2009. Daarmee ligt het toekomstperspectief weer meer in lijn met de meerjaren planning zoals die gemaakt is voor de financiële crisis. Tot de grote internationale evenementen van derden behoren in 2010 de Sibos, het jaarlijkse door SWIFT georganiseerde beurscongres voor de financiële sector, het 17e World Congress On Information Technology (de belangrijkste ICT-conferentie ter wereld) en Powergen, de jaarlijkse driedaagse beurs en conferentie voor de energiesector. Voor de jaren daarna verwachten wij dat Amsterdam RAI met eigen beurzen en met beurzen, congressen en andere evenementen van derden goede resultaten kan blijven behalen. Ook verwachten wij voor de komende jaren een stabiel of licht groeiend bestand aan vaste medewerkers en, dankzij de groei van de internationale evenementen, een duidelijke toename van de indirecte werkgelegenheid in Amsterdam en omgeving.

Amsterdam, 22 maart 2010

RAI Holding B.V.

Drs. A.J. Bakker
Voorzitter

Drs. L.J. Beyer
Directeur

Algemeen

RAI Holding B.V. is statutair gevestigd te Amsterdam. Het boekjaar van de vennootschap loopt van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2009.

Algemene waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW. De gehanteerde grondslagen voor waardering van activa en passiva zijn gedurende het huidige en vorige jaar consistent toegepast. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling hebben betrekking op zowel de geconsolideerde als de vennootschappelijke jaarrekening.

Aandeelhoudersstructuur

De RAI Vereniging heeft een 75% belang in RAI Holding B.V. De resterende 25% van de aandelen is in handen van de Gemeente Amsterdam.

Verkoop bedrijfsonderdelen

Per 31 december 2009 heeft de vennootschap haar eigendom in Grace C.V. (33,3%), Amsterdam en Grace B.V. (33,3%), Amsterdam verkocht.

Consolidatiegrondslagen

Geconsolideerd worden de financiële gegevens van RAI Holding B.V. en al haar groepsmaatschappijen. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin RAI Holding B.V. beslissende invloed op het beleid heeft. De overige deelnemingen worden niet geconsolideerd.

De financiële gegevens van gedurende het verslagjaar verkregen ondernemingen worden geconsolideerd vanaf het moment dat RAI Holding B.V. beslissende invloed heeft verkregen op het beleid van die ondernemingen tot aan het moment van beëindiging daarvan. Onderlinge transacties tussen vennootschappen die worden geconsolideerd worden geëlimineerd.

Vergelijkende cijfers

De cijfers over het jaar 2008 zijn, waar nodig, geherrubriceerd ten einde vergelijkbaarheid met 2009 mogelijk te maken.

Vreemde valuta

Als functionele valuta is aangemerkt de euro. Activa en passiva luidend in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koersen per balansdatum. Transacties in vreemde valuta worden verantwoord tegen de valutakoersen op het moment van de transacties.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient de leiding van RAI Holding B.V. overeenkomstig algemeen aanvaarde grondslagen voor de financiële verslaggeving bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel de primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als de financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de toelichting per balanspost.

RAI Holding B.V. past hedge-accounting toe op basis van documentatie per individuele hedgerelatie en documenteert de wijze waarop de hedgerelaties passen in de doelstellingen van het risicobeheer, de hedgestrategie en de verwachting aangaande de effectiviteit van de hedge.

Het effectieve deel van financiële derivaten die zijn toegewezen voor kostprijshedge-accounting, wordt tegen kostprijs gewaardeerd en het ineffectieve deel wordt tegen reële waarde gewaardeerd. De waardeveranderingen van de reële waarde van het ineffectieve deel worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover bij de afzonderlijke posten in de toelichting niet anders is vermeld, tegen nominale waarde.

Immateriële vaste activa

Vakbladtitels zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs verminderd met afschrijvingen, dan wel lagere marktwaarde. Beurstitels zijn gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde. Op alle titels wordt afgeschreven over de economische levensduur, die wordt verondersteld maximaal 20 jaar te zijn.

Software wordt gewaardeerd tegen historische kostprijs en wordt afgeschreven over de economische levensduur die wordt verondersteld maximaal 5 jaar te zijn. Exploitatierechten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs en jaarlijks wordt hierop afgeschreven, gebaseerd op de duur van het recht.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de economische levensduur. Werken in uitvoering worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarbij invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid worden gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde, bepaald op basis van de waarderingsgrondslagen van RAI Holding B.V. Deelnemingen waarbij geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen actuele waarde welke is afgeleid van de netto vermogenswaarde.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en, voor zover nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen inkoopprijs. Incurante voorraden worden niet gewaardeerd.

Effecten

Effecten zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs of lagere marktwaarde per balansdatum. Als marktwaarde geldt in principe de beurswaarde. Indien de verkoop op korte termijn zal plaatsvinden, geldt als marktwaarde de directe opbrengstwaarde.

Liquide Middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

Aandeel derden

Het aandeel van derden in groepsmaatschappijen wordt bepaald op basis van de netto vermogenswaarde vastgesteld conform de grondslagen van deze jaarrekening.

Voorzieningen

Pensioenvoorziening

De onderneming heeft voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde-bijdrageregeling; de verplichtingen van de onderneming gaan niet verder dan het betalen van een jaarlijkse bijdrage aan de verzekeringsmaatschappij. De in de toekomst te betalen bijdragen zullen mede afhankelijk zijn van de ontwikkeling van de arbeidsvoorwaarden en van de rendementen die de verzekeringsmaatschappij behaalt op de belegde bijdragen. De onderneming treft geen voorziening voor eventuele toekomstige verhogingen van de bijdragen.

Overige voorzieningen

Voor toekomstige reorganisatiekosten wordt een voorziening getroffen indien op balansdatum sprake is van een geformaliseerd en gedetailleerd reorganisatieplan, en uiterlijk op de opmaakdatum van de jaarrekening is begonnen met de uitvoering van dat plan dan wel de hoofdlijnen van dat plan zijn gecommuniceerd aan de direct betrokken medewerkers.

Voor gehuurde gebouwen waarvan de kosten van groot onderhoud op grond van met derden gemaakte contractuele afspraken voor rekening komen van RAI Holding B.V. of haar groepsmaatschappijen, wordt een voorziening gevormd ter equalisatie van de kosten van groot onderhoud over de contractuele huurperiode. De hoogte van de voorziening wordt gebaseerd op een meerjarenplan voor groot onderhoud. Onderhoudskosten voor gebouwen in eigendom worden direct ten laste van het resultaat verantwoord, dan wel geactiveerd en afgeschreven indien de activeringscriteria dit toestaan.

Er wordt een voorziening voor jubileumuitkeringen opgenomen op basis van de per balansdatum geldende jubileumregeling, rekening houdend met blijfkans, toekomstige loonkostenontwikkeling en disconteringsvoet.

(Latente) vennootschapsbelasting

Tijdelijke verschillen tussen commerciële en fiscale winstbepaling worden tegen nominale waarde in de balans opgenomen als latent te vorderen respectievelijk verschuldigde vennootschapsbelasting. Latent te vorderen vennootschapsbelasting uit hoofde van compensabele verliezen wordt, voor zover het redelijkerwijs te verwachten valt dat deze realiseerbaar wordt, gewaardeerd tegen het per balansdatum bekende toekomstige belastingtarief.

RAI Holding B.V. staat aan het hoofd van een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting waarin ook de volgende ondernemingen zijn opgenomen: Amsterdam RAI B.V., AV RAI B.V., Amsterdam RAI Catering B.V. en RAI Langfords B.V.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Verantwoording van opbrengsten en kosten

De bepaling van het resultaat geschiedt volgens een stelsel gebaseerd op historische kostprijs. Opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarin de prestatie wordt verricht. Voor beurzen en tentoonstellingen betreft dit de periode waarin het evenement plaatsvindt.

Winstneming vindt ook pas op dat moment plaats. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden verwerkt indien en voor zover deze voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening bekend zijn geworden.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn lineair berekend en gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

De bedrijfsgebouwen worden afgeschreven tot 50% van de WOZ-waarde.

De gehanteerde afschrijvingspercentages liggen tussen de 2% en 20%.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de aan de periode toe te rekenen rentebaten en -lasten.

Resultaat deelneming

Het resultaat op deelnemingen betreft het aandeel van de vennootschap in het resultaat van de op nettomogenswaarde gewaardeerde deelnemingen.

Vennootschapsbelasting

De belastingen worden berekend over het commerciële resultaat vóór belastingen, rekening houdend met fiscale faciliteiten. Bij de bepaling wordt rekening gehouden met de mutatie in de voorziening voor latente vennootschapsbelasting.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en vennootschapsbelasting zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. In de opstelling wordt de cash flow die bestaat uit het nettoresultaat na belastingen vermeerderd met de afschrijvingslasten afzonderlijk gepresenteerd.

1.1. Geconsolideerde balans (vóór voorstel resultaatbestemming)

(Bedragen x € 1.000)

	Ref.	2009		2008
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	1.1.1.	5.368		3.783
Materiële vaste activa	1.1.2.	175.316		169.380
Financiële vaste activa	1.1.3.	<u>1.175</u>		<u>1.570</u>
			181.859	174.733
Vlottende activa				
Vorraden		318		337
Vorderingen	1.1.4.	27.678		30.419
Effecten		41		41
Liquide middelen		<u>689</u>		<u>1.137</u>
			28.726	31.934
			<u>210.585</u>	<u>206.667</u>
Groepsvermogen				
Geplaatst kapitaal	1.1.5.	2.730		2.730
Agioreserves		22.006		22.006
Overige reserves		45.848		42.502
Onverdeelde winst		<u>199</u>		<u>5.346</u>
			70.783	72.584
Aandeel derden			<u>89</u>	<u>46</u>
			70.872	72.630
Voorzieningen	1.1.6.		4.149	2.865
Schulden				
Langlopende schulden	1.1.7.	70.554		74.533
Kortlopende schulden	1.1.8.	<u>65.010</u>		<u>56.639</u>
			135.564	131.172
			<u>210.585</u>	<u>206.667</u>

2.1. Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(Bedragen x € 1.000)

	Ref.	2009	2008
Netto-omzet	2.1.1.	108.176	123.547
Som der bedrijfsopbrengsten		108.176	123.547
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten		46.770	50.804
Lonen en Salarissen	2.1.2.	22.275	24.206
Sociale lasten		2.865	3.227
Pensioenlasten		2.445	2.343
Afschrijving op immateriële en materiële vaste activa		12.839	11.328
Overige bedrijfskosten (inclusief overige personeelskosten)	2.1.3.	16.558	20.758
Som der bedrijfskosten		103.752	112.666
		4.424	10.881
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	2.1.4.	88	0
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		0	28
Rentelasten en soortgelijke kosten	2.1.5.	-4.239	-3.795
		-4.151	-3.767
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen		273	7.114
Belastingen op resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	2.1.6.	-107	-1.844
Aandeel in het resultaat van niet-geconsolideerde ondernemingen		75	129
Aandeel derden in resultaat		-42	-53
Nettoresultaat		199	5.346

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(Bedragen x € 1.000)

	2009		2008
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Nettoresultaat	199		5.346
Resultaat deelnemingen en belang derden	-33		-71
Afschrijvingen en waardeverminderingen	<u>12.839</u>		<u>11.328</u>
Cashflow		13.005	16.603
Mutaties in voorraden en vorderingen	2.760		4.614
Mutaties in kortlopende schulden	<u>8.371</u>		<u>-3.247</u>
Mutatie in werkkapitaal		11.131	1.367
Mutaties in voorzieningen		<u>1.284</u>	<u>103</u>
Totale kasstroom uit operationele activiteiten		25.420	18.073
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Netto-investering in materiële vaste activa	-17.801		-38.586
Netto-investering in immateriële vaste activa	-2.560		-1.513
Netto-desinvestering in financiële vaste activa	<u>472</u>		<u>0</u>
Totale kasstroom uit investeringsactiviteiten		-19.889	-40.099
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Dividenduitkering	-2.000		-2.000
Mutaties in langlopende schulden	<u>-3.979</u>		<u>22.828</u>
Totale kasstroom uit financieringsactiviteiten		-5.979	20.828
Mutatie liquide middelen		-448	-1.198
Liquide middelen per 1 januari		<u>1.137</u>	<u>2.335</u>
Liquide middelen per 31 december		<u>689</u>	<u>1.137</u>

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2009

(Bedragen x € 1.000)

	Beurstitels	Vakblad- titels	Software	Overige	Totaal
Vaste activa					
1.1.1. Immateriële vaste activa					
Aanschaffingswaarde per 1-1-2009	425	1.051	12.160	1.134	14.770
Investeringen	0	20	2.540	0	2.560
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Aanschaffingswaarde per 31-12-2009	425	1.071	14.700	1.134	17.330
Afschrijvingen en waardeverminderingen					
per 1-1-2009	303	328	9.620	736	10.987
Afschrijvingen 2009	8	53	842	72	975
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen en waardeverminderingen per 31-12-2009	311	381	10.462	808	11.962
Boekwaarde per 1-1-2009	122	723	2.540	398	3.783
Boekwaarde per 31-12-2009	114	690	4.238	326	5.368

Investeringen in beurstitels en vakbladtitels worden in maximaal 20 jaar afgeschreven. Software wordt afgeschreven in een periode van 5 jaar, te rekenen vanaf het moment van ingebruikneming. Jaarlijks wordt een impairment test uitgevoerd op in het verleden extern geworven titels. Evenals vorig jaar heeft de uitkomst hiervan niet geleid tot een bijzondere waardevermindering. De categorie 'Overige' betreft met name het gebruiksrecht van een lounge in de Amsterdam ArenA. Dit recht wordt afgeschreven tot het jaar 2012.

1.1.2. Materiële vaste activa

	Gebouwen, installaties en terreinen	Inventaris	Werken in uitvoering	Totaal
Aanschaffingswaarde per 1-1-2009	214.873	36.873	48.936	300.682
Investerings	13.421	4.473	0	17.894
Gereedgekomen werk in uitvoering	45.268	2.750	-48.018	0
Desinvesteringen	0	-94	0	-94
Aanschaffingswaarde per 31-12-2009	273.562	44.002	918	318.482
Afschrijvingen en waardeverminderingen per 1-1-2009	106.168	25.134	0	131.302
Afschrijvingen 2009	8.592	3.360	0	11.952
Desinvesteringen	0	-88	0	-88
Afschrijvingen en waardeverminderingen per 31-12-2009	114.760	28.406	0	143.166
Boekwaarde per 1-1-2009	108.705	11.739	48.936	169.380
Boekwaarde per 31-12-2009	158.802	15.596	918	175.316

Gebouwen en terreinen (inclusief afgekochte erfpacht) worden afgeschreven in 50 jaar, het congrescentrum in 20 jaar en installaties in 10 tot 20 jaar. De overige vaste activa worden afgeschreven in 5 tot 20 jaar. De boekwaarde van de afgekochte erfpacht bedraagt per 31 december 2009 € 4.906.699 (2008: € 5.090.677).

1.1.3. Financiële vaste activa

	Deelnemingen	Overige vorderingen	Totaal
Stand per 1-1-2009	410	1.160	1.570
Resultaat Boekjaar	62	23	85
Verkoop deelneming	-472	0	-472
Aflossing	0	-8	-8
Stand per 31-12-2009	0	1.175	1.175

Vlottende activa

1.1.4. Vorderingen

	2009	2008
Handelsvorderingen	19.832	21.976
Voorziening voor dubieuze debiteuren	-1.666	-1.244
	18.166	20.732
Vordering op aandeelhouder	0	176
Overige vorderingen	3.552	2.600
Overlopende activa	5.960	6.911
	27.678	30.419

Per 31 december 2009 was een bedrag van circa € 1,5 miljoen aan compensabele verliezen van het Maastrichts Expositie- en Congrescentrum (MECC) B.V. (2008: € 1,6 miljoen) niet in de waardering van de belastinglatentie betrokken gelet op de bestaande onzekerheid over de toekomstige realisatie.

In de overlopende activa is een bedrag ad € 1.150.000 (2008: € 1.015.000) opgenomen betreffende uitgaven voor de ontwikkeling van een hotel. Deze uitgaven hebben een langlopend karakter.

1.1.5. Groepsvermogen

Voor een toelichting op de mutaties in het eigen vermogen gedurende 2008 en 2009 wordt verwezen naar de toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening van RAI Holding B.V. (zie 3.1.3). Gedurende het boekjaar vonden er geen directe vermogensmutaties plaats in het eigen vermogen.

1.1.6. Voorzieningen	Onderhoud	Belasting-		Overig	Totaal
		latentie			
Stand per 1-1-2009	2.073	462		330	2.865
Dotatie	240	996		73	1.309
Onttrekking	25	0		0	25
Stand per 31-12-2009	2.288	1.458		403	4.149

De voorziening groot onderhoud heeft betrekking op Maastrichts Expositie- en Congressentrum (MECC) B.V. in het kader van toekomstige te verrichten onderhoudswerkzaamheden aan de in gebruik zijnde ruimtes en installaties van het congrescentrum en hallen. De passieve belastinglatentie bestaat uit verschillen tussen commerciële en fiscale waardering.

De overige voorziening betreft een jubileavoorziening. Deze voorziening is gevormd voor te verwachten toekomstige uitkeringen aan het personeel in verband met jubilea. Hierbij is rekening gehouden met toekomstige loonstijging, inflatie en personeelsverloop.

Bovenstaande voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

1.1.7. Langlopende schulden

	2009	2008
Lening ABN AMRO Bank N.V.	60.625	64.375
Lening Gemeente Maastricht	952	1.035
Overige schulden	8.977	9.123
	70.554	74.533

Overzicht Langlopende leningen stand per 31 december 2009 (*€ 1.000)

	Hoofdsom	Aflossing	Restsom
Lening I ABN AMRO Bank N.V.	28.125	3.750	24.375
Lening II ABN AMRO Bank N.V.	15.000	0	15.000
Lening III ABN AMRO Bank N.V.	25.000	0	25.000
Lening Gemeente Maastricht	1.115	80	1.035
Overige schulden	9.193	109	9.084
	78.433	3.939	74.494
Af: Kortlopend gedeelte langlopende schulden			3.940
			70.554

De kredietovereenkomst met de ABN AMRO Bank N.V. bevat, naast de in 2004 overeengekomen rekening-courantfaciliteit van € 27,5 miljoen, drie leningen:

- Lening I is afgesloten in 2005, heeft een looptijd van 10 jaar en bedroeg € 30 miljoen. Aflossing vindt plaats in 16 halfjaarlijkse termijnen vanaf 1 juli 2008.
- Lening II is afgesloten in 2005, heeft een looptijd van 10 jaar en bedroeg € 25 miljoen. In 2006 heeft een vervroegde aflossing plaatsgevonden van € 10 miljoen. De lening dient uiterlijk binnen 10 jaar afgelost te zijn.
- Lening III is afgesloten in 2008, heeft een looptijd van 8 jaar en bedraagt € 25 miljoen. Aflossing vindt plaats in 10 halfjaarlijkse termijnen vanaf 1 januari 2011.

De rente op de leningen bedraagt Euribor + 0,65%. Teneinde de rentepercentages te fixeren zijn in 2005 renteswap contracten afgesloten voor de periode 2006-2016 ten bedrage van € 55 miljoen. In 2006 is een deel van de renteswap van € 10 miljoen verkocht. Op grond van de afgesloten renteswap contracten betaalt Amsterdam RAI B.V. een rentepercentage van 4,01% over de lening van € 30 miljoen en 4,18 % over de lening van € 15 miljoen. In 2008 is een renteswap contract afgesloten voor lening III voor de periode 2009-2016 die inging op 1 januari 2009.

Op grond van de afgesloten renteswap betaalt Amsterdam RAI B.V. vanaf deze datum een rentepercentage van 4,95%. Als zekerheid voor de aflossing van de langlopende schulden zijn bedrijfspanden aan het Europaplein bezwaard met hypotheek.

De lening Gemeente Maastricht betreft een in 2003 van de Gemeente Maastricht ontvangen annuïtaire lening van € 1.464.000. Deze annuïtaire lening heeft een looptijd tot augustus 2017 en kent een rentepercentage van 4,5%.

De overige langlopende schulden betreffen een in 1988 van de Gemeente Amsterdam ontvangen afkoopsom inzake de exploitatieverliezen van het Congressentrum over de periode tot 2038. Deze afkoopsom heeft een overwegend langlopend karakter.

1.1.8. Kortlopende schulden

	2009	2008
Schulden aan kredietinstellingen	8.796	9.611
Kortlopend gedeelte langlopende leningen	3.940	3.900
Schulden aan aandeelhouders	4.491	0
Vooruitontvangen bedragen	22.443	15.698
Schulden aan leveranciers	10.157	10.157
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	3.136	1.799
Overlopende passiva	12.047	15.474
	<u>65.010</u>	<u>56.639</u>

In de schulden aan aandeelhouders is begrepen een uitgestelde dividenduitkering. Deze uitkering dient uiterlijk voor december 2011 betaalbaar gesteld te worden. Eveneens is begrepen een in 2009 verstrekte lening door de RAI Vereniging van € 2.500.000. Deze lening heeft een looptijd van 1 jaar en een rentepercentage van 5%.

Niet uit de balans blijvende informatie

1. De totale contractuele verplichtingen uit hoofde van huurovereenkomsten bedragen ultimo het boekjaar € 12.978.219 (2008: € 14.188.389), waarvan € 2.458.088 betrekking heeft op 2010, € 8.309.628 heeft betrekking op de periode 2011 tot en met 2015 en € 2.210.503 heeft betrekking op de periode na 2015.
2. In het kader van huurcontracten en borgstellingen zijn bankgaranties afgegeven ten bedrage van € 100.553 (2008: € 100.553).
3. Er zijn operational leaseverplichtingen voor 71 (2008: 87) auto's aangegaan. Ultimo het boekjaar bedragen de totale contractuele verplichtingen € 1.469.964 (2008: € 1.408.436), waarvan € 578.267 binnen één jaar vervalt. Het overige deel vervalt binnen 5 jaar.
4. Tot 31 oktober 2011 moet jaarlijks € 115.141 aan erfpacht worden betaald aan de Gemeente Amsterdam.
5. Het gebruiksrecht van de lounge in de Amsterdam ArenA wordt verlengd tot en met augustus 2026.

Financiële instrumenten

De met financiële instrumenten verbonden risico's zijn onderstaand toegelicht.

Kredietrisico's

Om het kredietrisico te beheersen wordt de blootstelling aan kredietrisico's voortdurend bewaakt en opgevolgd. Ultimo boekjaar is geen sprake van belangrijke concentratie van kredietrisico's. Kredietrisico's hebben betrekking op debiteuren en overige kortlopende vorderingen. Ter zake zijn toereikende voorzieningen opgenomen.

Valutarisico

Er is geen sprake van grote valutarisico's aangezien de operationele kasstromen en financieringsactiviteiten overwegend in euro's plaatsvinden.

Renterisico

Renterisico's betreffen hoofdzakelijk de voor lange termijn afgesloten langlopende leningen. Amsterdam RAI B.V. heeft renteswap contracten afgesloten in verband met het afdekken van de renterisico's. Om de rentepercentages te fixeren zijn in 2005 renteswap contracten afgesloten voor de periode 2006-2016 voor een bedrag ultimo boekjaar 2009 van € 45 miljoen. Amsterdam RAI B.V. betaalt een rente van 4,01% over de lening van € 30 miljoen en 4,18% over de lening van € 15 miljoen. In 2008 is een renteswap contract afgesloten met ingangsdatum 1 januari 2009 voor de periode 2009-2016 voor een bedrag van € 25 miljoen. Amsterdam RAI B.V. betaalt een rente van € 4,95%. Over de schulden aan kredietinstellingen wordt een variabele rente betaald van 1 maand Euribor plus een individuele opslag.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening 2009

(Bedragen x € 1.000)

	2009	2008
2.1.1. Omzet		
Naar geografische gebieden		
Nederland	105.965	121.213
Overige landen	2.211	2.334
	<u>108.176</u>	<u>123.547</u>
Naar activiteiten		
Beurzen en evenementen	34.069	46.584
Accommodatieverhuur	26.356	23.721
Uitgeven van vakbladen	5.267	6.793
Catering	14.134	13.638
Parkeeromzetten	5.989	5.750
Hotelcommissies	2.449	2.912
Facility Services	13.710	15.974
Overige	6.202	8.175
	<u>108.176</u>	<u>123.547</u>

2.1.2. Personeelskosten

De beloning van bestuurders (2) bedroeg € 560.750 (in 2008: € 749.240).

De beloning aan commissarissen (gemiddeld 4) bedroeg € 91.000 (in 2008: € 95.000).

Gemiddeld aantal personeelsleden (FTE) werkzaam bij de groep

In Nederland	<u>481</u>	<u>499</u>
--------------	------------	------------

2.1.3. Overige bedrijfskosten

	2009	2008
Gebouwkosten	11.276	11.868
Bureaunkosten	1.042	1.415
Automatiseringskosten	3.276	4.152
Advieskosten	1.501	2.887
Reis-, verblijf- en representatiekosten	1.089	1.063
Overige personeelskosten	-978	6
Overige algemene bedrijfskosten	-648	-633
	<u>16.558</u>	<u>20.758</u>

De overige personeelskosten zijn per saldo negatief door de doorbelasting van uren naar de projecten toe. Door het intensieve besparingsprogramma in 2009 is de post overige personeelskosten kleiner geworden waardoor de doorbelasting van interne uren naar de projecten een doorslaggevende post wordt.

De overige algemene bedrijfskosten zijn negatief door onder meer de opbrengst van een verkochte titel en een vrijval van een reservering inzake de aankoop van een beurstitel.

Accountantskosten

In de winst- en verliesrekening is in 2009 een bedrag van € 69.150 (2008: € 65.580) verantwoord inzake accountantskosten van BDO Audit & Assurance B.V. voor de jaarrekeningcontrole 2009.

2.1.4. Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten

In 2009 heeft RAI Holding B.V. haar belang in Grace C.V. (33,3%), Amsterdam en Grace B.V. (33,3%), Amsterdam verkocht.

2.1.5. Rentelasten en soortgelijke kosten

	2009	2008
Rentelasten	4.218	3.556
Koersverschillen	21	239
	<u>4.239</u>	<u>3.795</u>

2.1.6. Belastingen

Belastinglast op basis van het commerciële resultaat	85	1.787
Verrekende belastingen en overige effecten	22	57
Belastinglast in de winst- en verliesrekening	<u>107</u>	<u>1.844</u>

De effectieve belastingdruk bedraagt 31,1% (2008: 25,1%) en wijkt af van het in Nederland geldende nominale tarief wegens buitenlandse belastingen en wegens verliesverrekening binnen het MECC waarvoor geen actieve belastinglatentie gevormd was.

Vennootschappelijke jaarrekening

3.1. Vennootschappelijke balans (vóór voorstel resultaatbestemming)

(Bedragen x € 1.000)

	Ref.	2009		2008
Vaste activa				
Financiële vaste activa	3.1.1.	<u>73.417</u>	<u>73.417</u>	<u>73.742</u>
Eigen vermogen	1.1.5.			
Geplaatst kapitaal		2.730		2.730
Agioreserves		22.006		22.006
Overige reserves		45.848		42.502
Onverdeelde winst		<u>199</u>		<u>5.346</u>
			<u>70.783</u>	<u>72.584</u>
Schulden aan groepsmaatschappijen	3.1.2.	<u>2.634</u>	<u>73.417</u>	<u>1.158</u>
				<u>73.742</u>

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

	2009	2008
Vennootschappelijk resultaat na belastingen	54	-33
Resultaat deelnemingen na belastingen	<u>145</u>	<u>5.379</u>
Nettoresultaat	<u>199</u>	<u>5.346</u>

De vennootschappelijke winst- en verliesrekening is opgesteld met inachtneming van artikel 402 Boek 2 BW.

Toelichting op de vennootschappelijke balans per 31 december 2009

(Bedragen x € 1.000)

3.1.1. Financiële vaste activa	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Totaal
Stand per 1-1-2009	73.334	408	73.742
Resultaat boekjaar	91	54	145
Aflossingen	-8	0	-8
Verkoop deelnemingen	0	-462	-462
Stand per 31-12-2009	<u>73.417</u>	<u>0</u>	<u>73.417</u>

De vennootschap bezit 100% (tenzij anders vermeld) van de aandelen in de volgende belangrijkste deelnemingen: Amsterdam RAI B.V., Amsterdam; Maastrichts Expositie- en Congressentrum (MECC) B.V. (75%), Maastricht; Arfora B.V., Amsterdam; RAI Langfords B.V., Amsterdam; RAI Vision B.V. (50%), Amsterdam.

In deze groepsmaatschappijen zijn de resultaten verwerkt van de volgende belangrijkste indirecte deelnemingen (100%, tenzij anders vermeld): AV RAI B.V., Amsterdam; Amsterdam RAI Catering B.V., Amsterdam.

3.1.2. Schulden aan groepsmaatschappijen	Schulden aan groeps- maatschappijen	Totaal
Stand per 1-1-2009	1.158	1.158
Mutatie	1.476	1.476
Stand per 31-12-2009	<u>2.634</u>	<u>2.634</u>

Evenals vorig jaar wordt op de schulden aan groepsmaatschappijen geen rente berekend.

3.1.3. Eigen vermogen	Geplaatst kapitaal	Agio reserve	Overige reserves	Onverdeel- de winst	Totaal
Stand per 1-1-2008	2.730	22.006	37.227	7.275	69.238
Resultaatbestemming	0	0	7.275	-7.275	0
Resultaat boekjaar	0	0	0	5.346	5.346
Dividend	0	0	-2.000	0	-2.000
Stand per 31-12-2008	<u>2.730</u>	<u>22.006</u>	<u>42.502</u>	<u>5.346</u>	<u>72.584</u>
Stand per 1-1-2009	2.730	22.006	42.502	5.346	72.584
Resultaatbestemming	0	0	5.346	-5.346	0
Resultaat boekjaar	0	0	0	199	199
Dividend	0	0	-2.000	0	-2.000
Stand per 31-12-2009	<u>2.730</u>	<u>22.006</u>	<u>45.848</u>	<u>199</u>	<u>70.783</u>

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 13.650.000, verdeeld in 225.000 gewone aandelen A en 75.000 gewone aandelen B, elk nominaal groot € 45,50. Hiervan zijn geplaatst en volgestort 45.000 aandelen A en 15.000 aandelen B.

Personeel

De onderneming heeft in 2009, evenals in 2008, geen personeel in dienst gehad.

Niet uit de balans blijvende informatie

Voor de deelnemingen Amsterdam RAI B.V., AV RAI B.V., Amsterdam RAI Catering B.V. en RAI Langfords B.V. zijn aansprakelijkheidsverklaringen ex artikel 403 Boek 2 BW afgegeven.

Amsterdam, 22 maart 2010

De directie,

Drs. A.J. Bakker

Drs. L.J. Beyer

De Raad van Commissarissen,

Drs. H.C.R. van de Coolwijk (voorzitter)

F.I.M. Houterman

Prof. dr. A.J.M. Roobeek

Dr. ir. J.R. Vermeulen

Overige gegevens

In artikel 24 van de statuten van de vennootschap staat het volgende opgenomen betreffende de resultaatbestemming.

1. De vennootschap kan naast enige andere reserves een algemene reserve, een agioreserve A, een agioreserve B, een dividendreserve A en een dividendreserve B in haar boeken aanhouden. Tot deze reserves zijn respectievelijk gerechtigd de houders van aandelen A en aandelen B en wel naar rato van het aantal en soort aandelen dat zij bezitten.
2. Storting op aandelen A en aandelen B, die de nominale waarde van die aandelen overtreft, wordt toegevoegd aan de desbetreffende agioreserve.
3. Onverminderd het hierna in dit artikel bepaalde, staat de uitkeerbare winst ter vrije beschikking van de algemene vergadering voor uitkering van dividend, reservering of zodanige andere doeleinden binnen het doel van de vennootschap als de algemene vergadering zal besluiten.
4. De algemene vergadering kan besluiten, zulks met voorafgaande goedkeuring van de vergadering van houders van aandelen van de desbetreffende soort, op aandelen van die soort geen winst uit te keren, maar het desbetreffende deel van de winst te reserveren en toe te voegen aan de dividendreserve A respectievelijk B. Een uitkering ten laste van de dividendreserve A respectievelijk B kan alleen worden gedaan aan de houders van aandelen van de desbetreffende soort, zulks na een daartoe strekkend besluit van de algemene vergadering genomen met voorafgaande goedkeuring van de vergadering van houders van aandelen van de desbetreffende soort.
5. Onverminderd het elders in dit artikel bepaalde, zullen indien de algemene vergadering besluit winst te reserveren of dividend uit te keren ten aanzien van alle aandelen, ongeacht de soort, gelijke bedragen aan winst worden gereserveerd of dividenden worden uitgekeerd.
6. De vennootschap kan aan aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voorzover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet of de statuten moeten worden aangehouden.
Bij de berekening van de winstverdeling tellen de aandelen die de vennootschap in haar kapitaal houdt niet mede.
7. Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling en de goedkeuring van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
8. De algemene vergadering is, met inachtneming van het bepaalde in het zevende lid, bevoegd tot uitkering van één of meer interimdividenden te besluiten.
9. Tenzij de algemene vergadering een ander tijdstip vaststelt zijn dividenden onmiddellijk betaalbaar na vaststelling.
10. De vordering tot uitbetaling van dividend verjaart door verloop van vijf jaren.

Voorstel resultaatbestemming

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt, vanwege de beperkte omvang van de nettowinst, voorgesteld om over het jaar 2009 geen dividend toe te kennen. Het resultaat na belasting over 2009 is opgenomen in de post onverdeelde winst in het Eigen Vermogen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2009 van RAI Holding B.V. te Amsterdam bestaande uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2009 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van RAI Holding B.V. per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amstelveen, 22 maart 2010

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

J.H. Luijt RA

	2009	2008	2007	2006
Tentoonstellingen georganiseerd door Amsterdam RAI in RAI Complex	12	13	14	16
Bezoekers	660.761	459.721	899.034	464.720
Netto verhuurde metrage	157.314	193.841	217.598	188.086
Exposanten	3.482	5.658	3.961	5.844
Gemiddelde standoppervlakte in m ²	45	34	55	32
Tentoonstellingen georganiseerd door derden in RAI Complex	41	50	47	44
Bezoekers	498.115	551.985	596.729	569.459
Netto verhuurde metrage	240.889	333.984	294.813	307.406
Exposanten	9.184	11.788	9.892	9.218
Gemiddelde standoppervlakte in m ²	26	28	30	33
Totaal tentoonstellingen georganiseerd in RAI Complex	53	63	61	60
Bezoekers	1.158.876	1.011.706	1.495.763	1.034.179
Netto verhuurde metrage	398.203	527.825	512.411	495.492
Exposanten	12.666	17.446	13.853	15.062
waarvan uit buitenland	5.873	8.548	5.150	7.186
Gemiddelde standoppervlakte in m ²	31	30	37	33
Internationale Congressen en Symposia	22	29	29	27
Congresdagen	73	66	120	85
Bezoekers	39.393	36.641	51.347	111.730
Nationale Congressen en Symposia	21	29	27	19
Congresdagen	30	45	43	28
Bezoekers	14.850	34.550	25.643	18.745
Voorstellingen	159	89	87	94
Bezoekers	198.755	108.092	87.035	107.458
Overige evenementen	318	263	410	306
Bezoekers	451.500	212.829	357.307	356.386
TOTAAL AANTAL EVENEMENTEN	573	473	614	506
TOTAAL AANTAL BEZOEKERS	1.863.374	1.403.818	2.017.095	1.628.498
af : dubbeltellingen	29.633	23.404	128.108	89.145
TOTAAL	1.833.741	1.380.414	1.888.987	1.539.353

Evenementen in Amsterdam RAI in 2009

	Bezoekers
Air Traffic Control	4.200
Amsterdam Golf	10.000
Anticancer Therapies	1.200
Apassionata	19.300
Art Amsterdam	23.982
Ata Demirer	1.200
AutoRAI	214.087
AutovakRAI	19.276
Avraham Fried	1.200
Baarmoederhalskanker Campagne	17.720
BCF Event	2.000
Blues Brothers The Musical	18.700
Boekenfestijn	3.000
Campaign for Tibet	20.000
Cap Euro	1.000
Carrièrebeurs Overheid	6.000
CFA Examinations	1.515
Chinees Nationaal Circus	6.200
Chippendales	1.600
Cinema Expo	1.400
Ciske de Rat	94.932
Conquaestor	1.530
Dag van de Belegger	7.000
De Kleine Fabriek	10.000
De Modiefabriek	32.500
De Nederlandse Carrière dagen	7.000
Dirty Dutch	28.275
Disney's High School	9.971
Divine Perf. Arts World Tour	3.800
Drilling Conference	1.700
EAGE	5.000
EMBO Conference	1.300
ESHRE Annual Meeting	8.132
Euro Attractions Show	8.177
Fespa Digital Printing Europe	9.682
Fiets- en Wandelbeurs	14.344
Frans Bauer	1.300
Fysio Expo	3.200
Geheime Chocoladeletters van Sinterklaas	2.500
H1N1 Vaccinatiecampagne	146.080
Het Zwanenmeer	4.850
Hiswa	50.304
Huishoudbeurs	286.604
Holiday on Ice Amsterdam	20.000
Horecava	37.686
Human Race Get off your knees	1.000

IBC	45.000
In Qontrol	25.000
International Horti Fair	34.043
Irish Tenors	1.200
IS Europe	25.000
Joseph & The Technicolor Dreamcoat	14.822
Jumping Amsterdam	40.000
K 3 Tour	15.777
KNMP Congres	2.000
KPN Bedrijfsfeest	10.000
KVK Startersdag	2.850
Landelijke Standby Dag	1.200
Love & Marriage	6.607
Mapenzi Tamu / AMREF Gala	1.317
MarCom	6.000
Martinair	3.000
Mega Piratenfestijn	11.000
METS	18.454
Miljonair Fair	49.600
Mother Africa	5.868
Woonbeurs	80.500
Nat. Expojaarprijs	3.200
Nationale Carrièrebeurs	16.000
Nationaal Sportgala	1.600
Ned. OK Dagen	1.400
New Beauty	7.800
NHG Congres	2.200
NIVRA Congres	1.150
Obesity Congres	2.276
Onderwijsbeurs Groot Amsterdam	6.000
pAn Amsterdam	41.960
ParkinsonNet Jaarsymposium	1.100
PC Dump	11.000
Politie Amsterdam Amstelland	3.634
Private Label Manufacturers Ass.	7.700
Pro9	4.731
Provada	21.401
ReMaTec	1.703
Safety & Security	8.113
Schwarzkopf Coiffure Awards	1.200
Shajarian	1.730
SOA*HIV*AIDS Congres	1.000
SOE Society of Ophthalmology	4.000
Soul of Motown	1.288
Tineke Schouten	4.600
TranSec World Expo	1.671
Traumadagen	1.000
UvA Banenmarkt	2.500

Vaccinatie 9-jarigen DTP & BMR	20.000
Valery Meladze	1.700
Victory Outreach	4.500
Voorjaarsdagen	3.400
WiMAX Forum World Congress	1.000
Winner	18.000
WMO Congres	1.200
World Congres of Families	1.800
Wyeth Meeting	2.000
XXXSperience	1.000
Zakenfestival Groot Amsterdam	7.499
Overige evenementen	40.000
Totaal	1.833.741

Evenementen elders georganiseerd door Amsterdam RAI en dochterondernemingen

Evenement	Bezoekers	Locatie
BBB	24.400	MECC
Eur. Fine Food Fair	5.760	MECC
Interclassics/TopMobiel	12.157	MECC
Lentebeurs	30.458	MECC
Bedrijven Kontaktdagen Noord	2.000	Zon Fresh Park, Venlo
Bedrijven Kontaktdagen	6.500	MECC
Fietsvak	4.243	Autotron, Rosmalen
Aquatech USA / WQA	3.565	Chicago, U.S.A.
Intertraffic China	3.000	Shanghai, China
Interclean Central & Eastern Europe	2.811	Warschau, Polen
Aquatech China	17.533	Shanghai, China
Intertraffic Istanbul	3.687	Istanbul, Turkey

Overzicht vakbladen RAI Langfords

Autokompas
Automotive
BOVAGkrant
Fleetmotive
Het Grafisch Weekblad
Horeca Entree
Proost!
ReMaTecNews

Raad van Commissarissen

Drs. H.C.R. van de Coolwijk, Voorzitter
F.I.M. Houterman
Prof. dr. A.J.M. Roobeek
Dr. ir. J.R. Vermeulen

Directie

Drs. A.J. Bakker, Voorzitter
Drs. L.J. Beyer

Amsterdam RAI Exhibitions

I. Boersma, Algemeen Directeur Exhibitions
Th. Lingmont, Directeur Internationale Beurzen
Drs. H.P. Wielinga, Directeur Nationale Beurzen

Amsterdam RAI Convention Centre

Mr. J. van den Bosch, Directeur
M. van der Sluis, Commercieel Directeur

Amsterdam RAI Catering

M.A. van Nierop, Directeur

Juridische Zaken

Mr. S.J.J. Hanrath, Adjunct-Directeur

RAI Langfords

R.M. Brokking, Directeur

MECC Maastricht

Drs. R.J.G.M. Hanssen, Directeur

CTICC Cape Town

D. Elzinga, Directeur

Ondernemingsraad Amsterdam RAI

E. Kayser, Voorzitter
G.C. van Bommel, Plv. Voorzitter
R.J. de Bree
C.J.M. van Gastel
mevr. G.M. Grajer-Engelen
mevr. S.J. Hulscher-Dooper
mevr. P.J.N. de Vries
mevr. N. van der Meulen
J. P. ten Kleij
N. Mouthaan
G.W.H.M. Rijnbeek
mevr. H.A.M. Schouten, Ambtelijk secretaris

RAI Holding/Amsterdam RAI

Postbus 77777
1070 MS Amsterdam
Europaplein
1078 GZ Amsterdam
Tel. 020 549 12 12
Fax 020 646 44 69
E-mail: mail@rai.nl
Website: www.rai.nl

MECC Maastricht

Maastrichts Expositie & Congres Centrum
Postbus 1630
6201 BP Maastricht
Forum 100
6229 GV Maastricht
Tel. 043 383 83 83
Fax 043 383 83 00
E-mail: info@mecc.nl
Website: www.mecc.nl

Cape Town International Convention Centre

Convention Square
1 Lower Long Street
Cape Town 8001
Zuid-Afrika
Tel. +27 21 410 50 00
Fax +27 21 410 50 01
E-mail: info@ctconvention.co.za
Website: www.capetownconvention.com

RAI Langfords B.V.

Postbus 10099
1001 EB Amsterdam
Koningin Wilhelminaplein 30, 7e etage
1062 KR Amsterdam
Tel. 020 504 28 00
Fax 020 504 28 88
Website: www.railangfords.nl

**INSPIRING
PEOPLE**

Amsterdam RAI
Europaplein
1078 GZ Amsterdam
Postbus 77777
1070 MS Amsterdam
T 020 549 12 12
F 020 646 44 69
www.rai.nl